OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2026 Rhif 84

Rheolau Etholiadau Lleol (Cymru) (Diwygio) 2026

Gwnaed *11 Mawrth 2026*

Yn dod i rym *13 Mawrth 2026*

WELSH STATUTORY INSTRUMENTS

2026 No. 84

The Local Elections (Wales) (Amendment) Rules 2026

Made *11 March 2026*

Coming into force *13 March 2026*

£23.70

tso
a Williams Lea company

Cyhoeddwyd gan TSO (Y Llyfrfa), cwmni Williams Lea,
ac ar gael o:

Arlein
www.tsoshop.co.uk

Post, Ffôn ac E-bost
TSO
Blwch Post 29, Norwich, NR3 1GN
Archebionf ffôn/ Ymholiadau cyffredinol 0333 202 5070
E-bost: customer.services@tso.co.uk
Ffôn Testun: 0333 202 5077

Published by TSO (The Stationery Office), a Williams Lea company,
and available from:

Online
www.tsoshop.co.uk

Mail, Telephone & E-mail
TSO
PO Box 29, Norwich, NR3 1GN
Telephone orders/General enquiries: 0333 202 5070
E-mail: customer.services@tso.co.uk
Textphone: 0333 202 5077

ISBN 978-0-34-839855-7

9 780348 398557

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2026 Rhif 84

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

CYNRYCHIOLAETH Y BOBL, CYMRU

Rheolau Etholiadau Lleol (Cymru) (Diwygio) 2026

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheolau)

Mae'r Rheolau hyn, Rheolau Etholiadau Lleol (Cymru) (Diwygio) 2026, yn diwygio—

(a) Rheolau Etholiadau Lleol (Prif Ardaloedd) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1459 (Cy. 374)) ("y Rheolau Prif Ardaloedd"), a

(b) Rheolau Etholiadau Lleol (Cymunedau) (Cymru) 2021 (O.S. 2021/1460 (Cy. 375)) ("y Rheolau Cymunedau").

Diwygio'r Rheolau Prif Ardaloedd a'r Rheolau Cymunedau

Mae'r Rheolau Prif Ardaloedd a'r Rheolau Cymunedau yn nodi'r rheolau ar gyfer cynnal etholiadau cynghorwyr i brif gynghorau a chynghorau cymuned yng Nghymru. Mae'r ddwy set o reolau yn cynnwys dwy Atodlen. Mae'r Atodlenni yn nodi'r rheolau manwl ar gyfer cynnal etholiadau, sydd ychydig yn wahanol gan ddibynnu a yw'r pôl ar gyfer etholiad yn cael ei gyfuno â phôl ar gyfer etholiad arall. Mae Rhannau 2 a 3 o'r Rheolau hyn yn nodi'r diwygiadau i'r rheolau a gynhwysir yn yr Atodlenni hynny.

Mae rheolau 4, 32, 61 a 86 yn diwygio'r rheolau ar bapurau enwebu i ganiatáu i ymgeiswyr gynnwys disgrifiad yn eu papurau enwebu sy'n ddisgrifiad ar y cyd sydd wedi ei gofrestru gan fwy nag un blaid wleidyddol gofrestredig.

Mae rheolau 5, 33, 62 a 87 yn diwygio'r rheolau sy'n galluogi'r swyddog canlyniadau i gywiro mân wallau mewn papurau enwebu a ffurflenni cyfeiriad cartref. Gan nad yw'r papurau enwebu rhagnodedig yn ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr gynnwys eu rhifau etholiadol, mae'r rheolau sy'n galluogi swyddogion canlyniadau i gywiro mân wallau mewn cysylltiad â rhifau etholiadol wedi eu hepgor.

Mae rheolau 6, 34, 63 ac 88 yn diwygio'r rheolau ynghylch edrych ar bapurau enwebu i'w gwneud yn ofynnol i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau y gellir edrych ar y ffurflenni hynny pan fônt wedi eu danfon yn electronig.

Mae rheolau 7, 35, 64 a 89 yn diwygio'r rheolau ynghylch edrych ar ffurflenni cyfeiriad cartref i'w gwneud yn ofynnol i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau y gall y personau cymhwysol edrych ar y ffurflenni hynny pan fônt wedi eu danfon yn electronig.

Mae rheolau 8, 36, 65 a 90 yn diwygio'r rheolau mewn perthynas â phapurau pleidleisio i'w gwneud yn ofynnol cynnwys y geiriau "Wales", "Welsh", "Cymru" neu "Cymreig" ar y papur pleidleisio fel rhan o ddisgrifiad pan fo ymgeisydd wedi gofyn iddynt gael eu defnyddio yn ystod y broses enwebu.

Mae rheolau 9, 37, 66 ac 91 yn diwygio'r rheolau mewn perthynas â defnyddio ysgolion ac ystafelloedd cyhoeddus at ddibenion cynnal y pôl fel nad yw defnyddio ystafell mewn adeilad heb ei feddiannu at y diben hwnnw yn peri bod person yn agored i dalu unrhyw dreth gyngor neu drethi annomestig.

Mae rheolau 10, 38, 67 a 92 yn diwygio'r rheolau ar benodi swyddogion llywyddu a chlercod i egluro na chaiff swyddog llywyddu awdurdodi clercod i orchymyn i unrhyw berson gael ei arestio mewn gorsaf bleidleisio.

Mae rheolau 11, 39, 68 a 93 yn diwygio'r rheolau sy'n ymwneud â'r cyfarpar y mae rhaid ei ddarparu mewn gorsafoedd pleidleisio. Mae'r diwygiadau yn gwneud darpariaeth bellach mewn perthynas â defnyddio fersiynau electronig o'r cofrestrau etholwyr, y rhestrau pleidleiswyr drwy'r post a phleidleiswyr drwy ddirprwy a'r rhestrau rhifau cyfatebol. Maent hefyd yn diwygio'r gofynion mewn perthynas â'r cyfarpar y mae rhaid ei ddarparu i gynorthwyo pobl i bleidleisio'n annibynnol.

Mae rheolau 12, 13, 40, 41, 69, 70, 94 a 95 yn diwygio'r rheolau ar benodi asiantiaid pôl ac asiantiaid cyfrif er mwyn hwyluso'r defnydd o gyfeiriadau e-bost ar gyfer yr asiantiaid hyn.

Mae rheolau 14, 42, 71 ac 96 yn diwygio'r rheolau mewn perthynas â selio blychau pleidleisio i ddiwygio'r cyfeiriad at sêl y swyddog canlyniadau i gyfeiriad at sêl y swyddog llywyddu.

Mae rheolau 15, 43, 72 a 97 yn disodli'r rheolau sy'n nodi'r cwestiynau y gellir eu gofyn i bersonau sy'n bresennol yn yr orsaf bleidleisio er mwyn pleidleisio. Mae'r rheolau hyn wedi eu diwygio i'w gwneud yn glir y gellir gofyn y cwestiynau yn Gymraeg neu yn Saesneg, ac mae'r rheolau diwygiedig yn nodi testun y cwestiynau yn y ddwy iaith.

Mae rheolau 16, 17, 44, 45, 73, 74, 98 a 99 yn diwygio'r rheolau mewn perthynas â phleidleiswyr ag anabledd neu nad ydynt yn gallu darllen i ddisodli'r holl gyfeiriadau at ddallineb gyda chyfeiriadau at amhariad difrifol ar y golwg.

Mae rheolau 18, 46, 75 a 100 yn diwygio'r rheolau ar bapurau pleidleisio a dendrwyd i egluro mai'r cwestiynau y cyfeirir atynt ym mharagraff (1) o'r rheolau hynny yw'r cwestiynau y caniateir eu gofyn yn unol â rheol 40.

Mae rheolau 19, 47, 76 a 101 yn diwygio'r rheolau sy'n manylu ar y weithdrefn y mae rhaid ei dilyn wrth i'r pôl gau. Mae'r diwygiadau—

(a) yn ailddatgan paragraff (2) o'r rheolau fel ei fod yn gliriach i'r darllenydd,

(b) yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog canlyniadau hefyd roi mewn pecynnau wedi eu selio, unrhyw bapurau pleidleisio drwy'r post ac unrhyw ddatganiadau pleidleisiau drwy'r post sydd wedi eu dychwelyd i'r orsaf bleidleisio ac nad ydynt wedi eu casglu fel arall yn ystod y dydd, ac

(c) yn ymdrin â selio unrhyw gofrestrau a rhestrau electronig a ddefnyddiwyd yn yr orsaf bleidleisio.

Mae rheolau 20, 21, 48, 49, 77 a 102 yn diwygio'r rheolau mewn perthynas â datgan canlyniadau'r etholiad i'w gwneud yn ofynnol i'r swyddog canlyniadau roi'r datganiad a darparu'r hysbysiad cyhoeddus o'r canlyniadau yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae'r rheolau hefyd wedi eu diwygio i alluogi'r swyddog canlyniadau i ddefnyddio unrhyw gyfenwau neu unrhyw enwau blaen ymgeiswyr a ddefnyddir yn gyffredin wrth ddatgan y canlyniadau ac wrth ddarparu'r hysbysiad cyhoeddus o'r canlyniadau hynny, pan fo'r cyfenwau neu'r enwau blaen hynny a ddefnyddir yn gyffredin wedi eu cynnwys ar y datganiad o bersonau a enwebwyd.

Mae rheolau 22, 50, 78 a 103 yn diwygio'r rheolau ar ddanfon dogfennau at y swyddog cofrestru ar ôl yr etholiad er mwyn egluro bod y dogfennau hynny i'w danfon yn ddiogel ac wedi hynny i'w storio'n ddiogel, ac er mwyn nodi'r wybodaeth y mae rhaid ei chynnwys ar y pecynnau y mae'r dogfennau yn cael eu danfon felly ynddynt.

Mae rheolau 23 i 30, 51 i 58, 79 i 84 a 104 i 109 yn diwygio'r atodiadau i'r rheolau sy'n cynnwys y testun rhagnodedig ar gyfer y ffurflenni i'w defnyddio mewn etholiadau llywodraeth leol i adlewyrchu diwygiadau a wneir i'r rheolau o sylwedd ac i egluro elfennau penodol o'r ffurflenni.

Diwygio'r Rheolau Cymunedau

Mae rheol 59 yn diwygio rheol 5(12) o'r Rheolau Cymunedau sy'n ymdrin â llenwi swyddi cynghorwyr cymuned sy'n digwydd dod yn wag. Mae'r diwygiad yn darparu mai chwe mis olaf cynghorydd yn y swydd, at ddibenion rheol 5, yw'r cyfnod o chwe mis sy'n dod i ben ar y pedwerydd diwrnod ar ôl yr etholiad cyffredin nesaf o gynghorwyr cymuned.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheolau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheolau hyn. Gellir cael copi oddi wrth: Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ ac ar wefan Llywodraeth Cymru ar www.llyw.cymru.

2026 Rhif 84

LLYWODRAETH LEOL, CYMRU

CYNRYCHIOLAETH Y BOBL, CYMRU

Rheolau Etholiadau Lleol (Cymru) (Diwygio) 2026

Gwnaed	*11 Mawrth 2026*
Yn dod i rym	*13 Mawrth 2026*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adran 89(6) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972(**1**) ac adran 36A(1) i (5) a (9) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983(**2**), yn gwneud y Rheolau a ganlyn.

Yn unol ag adran 36A(7) o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983, mae Gweinidogion Cymru wedi ymgynghori â'r personau hynny yr oeddent yn ystyried eu bod yn briodol.

Yn unol â gweithdrefn gymeradwyo'r Senedd a gymhwysir gan adran 36A(10) o'r Ddeddf honno, gosodwyd drafft o'r offeryn statudol Cymreig hwn gerbron Senedd Cymru ac fe'i cymeradwywyd ganddi drwy benderfyniad.

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, dod i rym a darpariaeth drosiannol

1.—(1) Enw'r Rheolau hyn yw Rheolau Etholiadau Lleol (Cymru) (Diwygio) 2026.

(2) Daw'r Rheolau hyn i rym ar 13 Mawrth 2026.

(3) Er bod y Rheolau hyn yn dod i rym o dan baragraff (2), nid ydynt yn cael effaith mewn perthynas â'r canlynol—

(a) cynnal etholiad cynghorwyr i gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol pe bai'r pôl yn cael ei gynnal, pe ceid gornest yn yr etholiad, cyn 6 Mai 2027;

(b) cynnal etholiad cynghorwyr i gyngor cymuned pe bai'r pôl yn cael ei gynnal, pe ceid gornest yn yr etholiad, cyn 6 Mai 2027.

(**1**) 1972 p. 70. Diwygiwyd adran 89(6) gan baragraff 13 o Atodlen 8 i Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (p. 2) a chan baragraff 1(6) o Atodlen 2 i Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (dsc 1).
(**2**) 1983 p. 2. Mewnosodwyd adran 36A gan adran 13(3) o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (dsc 1).

Dehongli

2. Yn y Rheolau hyn—

ystyr "Deddf 1983" ("*the 1983 Act*") yw Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983;

ystyr "y Rheolau Cymunedau" ("*the Communities Rules*") yw Rheolau Etholiadau Lleol (Cymunedau) (Cymru) 2021(**3**);

ystyr "y Rheolau Prif Ardaloedd" ("*the Principal Areas Rules*") yw Rheolau Etholiadau Lleol (Prif Ardaloedd) (Cymru) 2021(**4**).

RHAN 2

Diwygio'r Rheolau Prif Ardaloedd

Atodlen 1 i'r Rheolau Prif Ardaloedd

3. Mae Atodlen 1 i'r Rheolau Prif Ardaloedd (rheolau cynnal etholiad cynghorwyr ar gyfer prif ardal pan na chynhelir y bleidlais ynghyd â phleidlais mewn etholiad arall) wedi ei diwygio yn unol â rheolau 4 i 30.

4. Yn rheol 6 (papurau enwebu: disgrifiadau), yn lle paragraff (4)(b) rhodder—

"(b) pan fo'r disgrifiad—

(i) yn cynnwys enw cofrestredig pob un o'r pleidiau a ddangosir yn y naill neu'r llall o'r fersiynau a ddisgrifir ym mharagraff (5) neu'r ddwy, neu

(ii) yn ddisgrifiad sydd wedi ei gofrestru i'w ddefnyddio gan bob un o'r pleidiau o dan adran 28B o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000(**5**) (disgrifiadau ar y cyd), ac".

5. Yn rheol 16 (cywiro mân wallau mewn papurau enwebu neu ffurflenni cyfeiriad cartref), hepgorer paragraff (2)(a).

6. Yn rheol 17 (archwilio papurau enwebu), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Pan fo papurau enwebu wedi eu danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau eu bod ar gael i'w harchwilio."

7. Yn rheol 18 (archwilio ffurflenni cyfeiriad cartref), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(2A) Pan fo ffurflen cyfeiriad cartref wedi ei danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y ffurflen honno ar gael i'r personau a grybwyllir ym mharagraff (1) ei harchwilio."

8. Yn rheol 22(**6**) (y papurau pleidleisio), ar ôl paragraff (4)(a) mewnosoder—

"(aa) pan fo ymgeisydd wedi dewis defnyddio'r gair "Wales", "Welsh", "Cymru" neu "Cymreig" mewn disgrifiad fel y'i nodir yn rheolau 6(7) a 7, arddangos y gair hwnnw neu'r geiriau hynny ar y papur pleidleisio,".

(**3**) O.S. 2021/1460 (Cy. 375), a ddiwygiwyd gan O.S. 2022/263 (Cy. 79).
(**4**) O.S. 2021/1459 (Cy. 374), a ddiwygiwyd gan O.S. 2022/263 (Cy. 79) ac O.S. 2023/1064 (Cy. 180).
(**5**) 2000 p. 41. Mewnosodwyd adran 28B gan adran 49(1) o Ddeddf Gweinyddu Etholiadol 2006 (p. 22).
(**6**) Diwygiwyd rheol 22 gan reol 3(3) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

9. Yn rheol 26 (defnyddio ysgolion ac ystafelloedd cyhoeddus), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Nid yw defnyddio ystafell mewn adeilad heb ei feddiannu at ddiben cynnal y bleidlais neu gyfrif y pleidleisiau yn peri bod person yn agored i dalu unrhyw dreth gyngor neu drethi annomestig."

10. Yn rheol 30(**7**) (penodi swyddogion llywyddu a chlercod), ym mharagraff (5) ar ôl "gorchymyn i unrhyw berson gael" mewnosoder "ei arestio,".

11. Yn rheol 32(**8**) (cyfarpar gorsafoedd pleidleisio)—

(a) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir darparu'r dogfennau a ddarperir yn unol â pharagraff (3)(b), (d) ac (e) ar ffurf papur neu ar ffurf electronig.";

(b) yn lle paragraff (6)(b) rhodder—

"(b) unrhyw gyfarpar y mae'n rhesymol ei ddarparu at ddibenion galluogi personau perthnasol i bleidleisio'n annibynnol, neu ei gwneud yn haws iddynt wneud hynny, yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42, gan gynnwys mewn perthynas â phleidleisio'n gyfrinachol.";

(c) ar ôl paragraff (6) mewnosoder—

"(6A) Yn y rheol hon, ystyr "personau perthnasol" yw personau sy'n ei chael yn anodd neu'n amhosibl pleidleisio yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42 oherwydd—

(a) amhariad difrifol ar y golwg neu ddallineb rhannol, neu

(b) anabledd arall.";

(d) hepgorer paragraff (8);

(e) ym mharagraff (11)(a), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(f) ym mharagraff (11)(b), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(g) ym mharagraff (12)(a), yn y testun Cymraeg, yn lle "blwch pleidleisio" rhodder "bocs pleidleisio";

(h) ar ôl paragraff (12) mewnosoder—

"(13) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol roi canllawiau i swyddogion canlyniadau mewn perthynas â'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (6)(b).

(14) Cyn rhoi canllawiau o dan baragraff (13), rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ymgynghori ag unrhyw bersonau, gan gynnwys cyrff sy'n cynrychioli buddiannau personau perthnasol, y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

(15) Wrth gyflawni'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (6)(b), rhaid i swyddog canlyniadau roi sylw i ganllawiau a roddir o dan baragraff (13)."

12. Yn rheol 33 (penodi asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif)—

(a) ym mharagraff (8)(a), yn lle "a chyfeiriadau'r" rhodder ", cyfeiriadau post a chyfeiriadau e-bost, pan fônt ar gael, y";

(b) ym mharagraff (9)(b), yn lle "a chyfeiriad yr asiant arall" rhodder ", cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost yr asiant arall, pan fônt ar gael".

(**7**) Diwygiwyd rheol 30 gan reoliad 3(2) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).
(**8**) Diwygiwyd rheol 32 gan reol 3(6) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

13. Yn rheol 34 (asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif: darpariaeth atodol), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir i unrhyw hysbysiad y mae'n ofynnol i'r swyddog canlyniadau ei roi i asiant cyfrif gael ei anfon i'r cyfeiriad post neu'r cyfeiriad e-bost a ddarparwyd yn yr hysbysiad penodi."

14. Yn rheol 39(3)(b) (selio blychau pleidleisio), yn lle "y swyddog canlyniadau" rhodder "y swyddog llywyddu".

15. Yn lle rheol 40 (cwestiynau y caniateir eu gofyn i bleidleiswyr) rhodder—

"Cwestiynau i'w gofyn i bleidleiswyr

40.—(1) Adeg cais am bapur pleidleisio, ond nid wedyn, caiff y swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1 (a nodir ym mharagraff (4)), neu yng ngholofn (1) o Dabl 2 (a nodir ym mharagraff (5)), un neu ragor o'r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(2) Os bydd ymgeisydd neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio'r ymgeisydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog llywyddu wneud hynny, rhaid i'r swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1, un neu ragor o'r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(3) Caniateir gofyn cwestiwn yn Saesneg (fel y'i nodir yng ngholofn (2) o'r Tablau) neu yn Gymraeg (fel y'i nodir yng ngholofn (3) o'r Tablau).

(4) Mae Tabl 1 yn nodi'r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1) ac y caiff ymgeisydd, neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio ymgeisydd, ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 1

Colofn (1)	***Colofn (2)***	***Colofn (3)***
Disgrifiad	**Y cwestiynau sydd i'w gofyn yn Saesneg**	**Y cwestiynau sydd i'w gofyn yn Gymraeg**
1. Person sy'n gwneud cais fel etholwr	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?" *<u>Notes to 1(a)</u>* *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.* 1(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for this county/county borough, otherwise than	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?" *<u>Nodiadau ar 1(a)</u>* *Yna rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.* 1(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	as proxy for some other person?" *<u>Notes to 1(b)</u>* *The presiding officer must say either "county"or "county borough", as appropriate.The words ",in this or another electoral ward," may be omitted if an elections taking place only in one electoral ward.*	sir/fwrdeistref sirol hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?" *<u>Nodiadau ar 1(b)</u>* *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon i neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
2. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr heblaw etholwr sydd â chofnod dienw	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" *<u>Notes to 2(a) to (c)</u>* *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector.*	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" *<u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u>* *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog*

Colofn (1)	***Colofn (2)***	***Colofn (3)***
		llywyddu yn darllen enw'r etholwr.
	Note to 2(b) *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an electionis taking place only in one electoral ward.*	Nodyn ar 2(b) *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
3. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr sydd â chofnod dienw, yn hytrach na'r cwestiynau yng nghofnod 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" *Note to 3(a) to (c)* *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" *Nodyn ar 3(a) i (c)* *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy y gofynnwyd y cwestiwn sydd wedi ei rifo 2(c) neu 3(c)	4 "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
iddo ac nad yw wedi ateb “ie”	borough, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?” <u>Note to 4</u> *The presiding officer must say either “county” or “county borough”, as appropriate. The words “, in this or another electoral ward,” may be omitted if an electionis taking place only in one electoral ward.*	cynghorwyr i’r sir/fwrdeistref sirol, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu’n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu’n wyres iddynt?” <u>Nodyn ar 4</u> *Rhaid i’r swyddog llywyddu ddweud naill ai “sir” neu “fwrdeistref sirol”, fel y bo’n briodol. Caniateir hepgor y geiriau “, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall,” os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*

(5) Mae Tabl 2 yn nodi’r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1), ond na chaniateir ei gwneud yn ofynnol i’r swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 2

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
Disgrifiad	**Y cwestiwn sydd i’w ofyn yn Saesneg**	**Y cwestiwn sydd i’w ofyn yn Gymraeg**
1. Person sy’n gwneud cais fel etholwr y ceir cofnod mewn perthynas ag ef yn y rhestr pleidleiswyr post	1(a) “Did you apply to vote by post?” 1(b) “Why have you not voted by post?”	1(a) “Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy’r post?” 1(b) “Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy’r post?”
2. Person sy’n gwneud cais fel dirprwy ac sydd wedi ei enwi yn y rhestr pleidleiswyr post drwy ddirprwy	2(a) “Did you apply to vote by post as proxy?” 2(b) “Why have you not voted by post as proxy?”	2(a) “Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy’r post fel dirprwy?” 2(b) “Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy’r post fel dirprwy?”

(6) Ni chaniateir rhoi papur pleidleisio i unrhyw berson y mae'n ofynnol iddo ateb un neu ragor o'r cwestiynau yn Nhabl 1 neu 2 oni bai bod y person wedi ateb y cwestiwn neu'r cwestiynau'n foddhaol.

(7) Ac eithrio fel yr awdurdodir gan y rheol hon, ni chaniateir ymholi ynglŷn â hawl unrhyw berson i bleidleisio.

(8) Yn y rheol hon, ystyr "y copïau o'r cofnodion cofrestru" yw'r copïau a ddarperir gan y swyddog canlyniadau ar gyfer yr orsaf bleidleisio o dan reol 32(3)(b) ac (c) (copïau o'r gofrestr etholwyr berthnasol a chopïau o unrhyw hysbysiadau a ddyroddwyd o dan adran 13B(3B) neu (3D) o Ddeddf 1983 sy'n ymwneud â'r gofrestr etholwyr berthnasol)."

16. Yn rheol 43(1)(a) (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: marcio pleidleisiau gan y swyddog llywyddu), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

17. Yn rheol 44 (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: cymorth cymdeithion)—

(a) ym mharagraff (1), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(b) ym mharagraff (2), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(c) ym mharagraff (3), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(d) ym mharagraff (6)(a), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

18. Yn rheol 46(1) (papurau pleidleisio a dendrwyd: yr amgylchiadau lle maent ar gael), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "yn y bleidlais" mewnosoder "yn unol â rheol 40,".

19. Yn rheol 51(**9**) (y weithdrefn wrth gau'r bleidlais)—

(a) yn lle paragraff (2) rhodder—

"(2) Ym mhresenoldeb unrhyw asiantau pleidleisio sydd yn yr orsaf bleidleisio, rhaid i'r swyddog llywyddu—

(a) selio pob blwch pleidleisio a oedd yn cael ei ddefnyddio yn yr orsaf bleidleisio er mwyn atal gosod papurau pleidleisio ychwanegol ynddo, gan ddefnyddio sêl y swyddog llywyddu a seliau unrhyw asiantau pleidleisio sy'n dymuno gosod eu sêl, a

(b) rhoi allwedd y blwch pleidleisio, os oes un, ynghlwm wrth y blwch pleidleisio.";

(b) ar ôl paragraff (3)(f) mewnosoder—

"(g) y papurau pleidleisio post a'r datganiadau pleidleisio post a ddychwelwyd â llaw i'r orsaf bleidleisio, oni bai eu bod eisoes wedi eu casglu yn unol â rheoliad 79(4) o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001(**10**).";

(c) ym mharagraff (3A), yn lle "neu (f)" rhodder ", (f) neu (g)";

(d) ar ôl paragraff (3B) mewnosoder—

(**9**) Diwygiwyd rheol 51 gan reoliad 3(2)(b) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).
(**10**) O.S. 2001/341. Ychwanegwyd rheoliad 79(4) gan O.S. 2006/752 ac fe'i diwygiwyd wedi hynny gan O.S. 2006/2910 ac O.S. 2023/1225.

"(3C) Caniateir selio'r dogfennau a selir yn unol â pharagraffau (3)(c) a (d) a (3B) mewn pecynnau ffisegol neu becynnau electronig, a chaniateir i'r seliau a osodir ar y pecynnau hynny gael eu gosod yn ffisegol neu'n electronig, fel y bo'n briodol."

20. Yn rheol 60 (datgan y canlyniad)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1) gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

21. Yn rheol 60W(**11**) (datgan y canlyniad mewn etholiad lle ceir gornest)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1) gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

22. Yn rheol 62(**12**) (danfon dogfennau i'r swyddog cofrestru mewn etholiadau lle ceir gornest)—

(a) ym mharagraff (2), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "a ganlyn" mewnosoder "yn ddiogel";

(b) ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Mewn perthynas â phob pecyn, rhaid i'r swyddog canlyniadau ddarparu—

(a) disgrifiad o gynnwys y pecyn,

(b) dyddiad yr etholiad y mae'r pecyn yn gysylltiedig ag ef, ac

(c) enw'r ward etholiadol y cynhaliwyd yr etholiad ar ei chyfer.

(4) Rhaid i'r swyddog cofrestru wneud trefniadau—

(a) i storio'n ddiogel yr holl ddogfennau sy'n dod i law yn unol â'r rheol hon, a

(**11**) Mewnosodwyd rheol 60W gan reol 4(2) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).
(**12**) Diwygiwyd rheol 62 gan reol 5 o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

(b) i atal unrhyw fynediad heb awdurdod at y dogfennau hynny."

23. Yn Atodiad 1 (ffurf papur enwebu), yn lle'r tabl yn adran 4 (datganiad yr ymgeisydd o aelodaeth plaid) rhodder—

<table>
<tr><td>"Enw neu enwau cofrestredig pob plaid wleidyddol gofrestredig</td><td colspan="2">Y dyddiadau yn ystod y cyfnod o 12 mis pan oeddech yn aelod (gan ddefnyddio'r fformat dd/mm/bbbb i dd/mm/bbbb)

• Does dim angen i chi lenwi'r tabl os ydych wedi cynnwys disgrifiad plaid a ganiateir yn adran 3 ac nad ydych wedi bod yn aelod o unrhyw blaid wleidyddol gofrestredig yn ystod y cyfnod o 12 mis heblaw'r blaid neu'r pleidiau y mae'r disgrifiad yn ymwneud â hi neu â nhw.
• Os oeddech chi'n aelod o blaid ar ddechrau'r cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn O fydd dechrau'r cyfnod.
• Os gwnaethoch ymuno â phlaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn O fydd y dyddiad y gwnaethoch ymuno â'r blaid.
• Os gwnaethoch beidio â bod yn aelod o blaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn Hyd at fydd y dyddiad y gwnaethoch adael y blaid.
• Os ydych yn parhau i fod yn aelod o blaid pan fyddwch yn llofnodi'r ffurflen, cewch roi "nawr" yn y golofn Hyd at yn hytrach na dyddiad.</td></tr>
<tr><td></td><td>O</td><td>Hyd at"</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

24. Yn Atodiad 2 (y papur pleidleisio)—

(a) yn ffurf blaen y papur pleidleisio—

(i) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ward]";

(ii) yn yr ail baragraff—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau";

(iii) mae enwau'r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(aa) yn lle "JAMES, Lisa" rhodder "THOMAS, Rhiannon";

(bb) yn lle "THOMAS, Gareth" rhodder "SINGH, Mushaq";

(cc) yn lle "THOMAS RICHARDS, Angharad" rhodder "DAVID, Brandon";

(dd) yn lle "WYATT, Cath" rhodder "PAINTER, Heather";

(b) yn ffurf cefn y papur pleidleisio, yn y ffurf cyfarwyddydau ynghylch argraffu'r papur pleidleisio—

(i) ym mharagraff 3(a), ar ôl "[rhowch enw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ward]";

(ii) ym mharagraff 3(b)—

(aa) yn lle “y blwch nesaf at eich dewis” rhodder “y bocs pleidleisio gyferbyn â’ch dewis”;

(bb) yn lle “y blwch nesaf at bob un o’ch dewisiadau” rhodder “y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o’ch dewisiadau”.

25. Yn Atodiad 2A(**13**) (papur pleidleisio), yn ffurf blaen y papur pleidleisio, mae enwau’r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(a) yn lle “JAMES, Lisa” rhodder “THOMAS, Rhiannon”;

(b) yn lle “KAY, Michael” rhodder “EVANS, Paul David”;

(c) yn lle “THOMAS, Gareth” rhodder “SINGH, Mushaq”;

(d) yn lle “THOMAS RICHARDS, Angharad” rhodder “BRANDON, David”;

(e) yn lle “WILLIAMS, Sian” rhodder “WILLIAMS, Claire”;

(f) yn lle “WYATT, Cath” rhodder “PAINTER, Heather”;

(g) yn lle “XERRI, Matthew” rhodder “SMITH, Joan Hazel”.

26. Yn Atodiad 4 (ffurf datganiad pleidleisio post), yn y cyfarwyddiadau ar farcio’r papur pleidleisio a chwblhau’r datganiad pleidleisio drwy’r post, yn y ddwy fersiwn o gyfarwyddiad 2, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”.

27. Yn Atodiad 5 (cardiau pleidleisio)—

(a) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol i’w anfon neu i’w ddanfon at etholwr sy’n pleidleisio’n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn yr ail baragraff, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol dirprwy i’w anfon neu i’w ddanfon at ddirprwy sy’n pleidleisio’n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn y trydydd paragraff, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”.

28. Yn Atodiad 6 (canllawiau i bleidleiswyr)—

(a) yng nghyfarwyddyd 2, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf, mewnosoder—

“**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**

Os ydych chi’n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i’r staff.”

29. Yn Atodiad 6A(**14**) (canllawiau i bleidleiswyr), ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf, mewnosoder—

“**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**

Os ydych chi’n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i’r staff.”

30. Yn Atodiad 8 (ffurf datganiad sydd i’w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau)—

(a) yn nheitl y ffurf, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(**13**) Mewnosodwyd Atodiad 2A gan reol 6(2) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).
(**14**) Mewnosodwyd Atodiad 6A gan reol 6(5) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

(b) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r pleidleisiwr sy'n cael cymorth]" mewnosoder "**";

(c) yn y trydydd paragraff, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(d) yn y paragraff sydd wedi ei farcio â seren, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(e) ar ôl y paragraff sydd wedi ei farcio â seren mewnosoder—

"**Nid yw enw'r pleidleisiwr i gael ei ychwanegu pan fydd gan y pleidleisiwr gofnod dienw. Yn hytrach, dim ond rhif y pleidleisiwr sydd i gael ei ychwanegu (*gweler nodyn 3*).";

(f) yn y nodiadau ar ffurf y datganiad sydd i'w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau—

(i) ym mhennawd y nodiadau, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(ii) yn lle nodyn 1 rhodder—

"1. Rhif y pleidleisiwr yw rhif y person hwnnw yn y gofrestr sydd i'w defnyddio yn yr etholiad neu, hyd nes y cyhoeddir y gofrestr, rif y person hwnnw, os oes rhif, yn y rhestrau etholwyr ar gyfer y gofrestr honno. Mae rhif yr etholwr i'w weld ar y cerdyn pleidleisio a anfonwyd ato yn fuan ar ôl cyhoeddi'r etholiad neu gellir cysylltu â'r swyddog cofrestru i'w gadarnhau.";

(iii) ar ôl nodyn 2 mewnosoder—

"3. Pan fo gan y pleidleisiwr gofnod dienw, dim ond rhif y pleidleisiwr yn y copïau o'r cofnodion cofrestru, ac nid enw'r pleidleisiwr, sydd i'w roi yn y rhestr o bleidleiswyr ag anableddau sy'n cael cymorth gan gymdeithion."

Atodlen 2 i'r Rheolau Prif Ardaloedd

31. Mae Atodlen 2 i'r Rheolau Prif Ardaloedd (rheolau cynnal etholiad cynghorwyr ar gyfer prif ardal pan gynhelir y bleidlais ynghyd â phleidlais mewn etholiad perthnasol) wedi ei diwygio yn unol â rheolau 32 i 58.

32. Yn rheol 6 (papurau enwebu: disgrifiadau), yn lle paragraff (4)(b) rhodder—

"(b) pan fo'r disgrifiad—

(i) yn cynnwys enw cofrestredig pob un o'r pleidiau a ddangosir yn y naill neu'r llall o'r fersiynau a ddisgrifir ym mharagraff (5) neu'r ddwy, neu

(ii) yn ddisgrifiad sydd wedi ei gofrestru i'w ddefnyddio gan bob un o'r pleidiau o dan adran 28B o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (disgrifiadau ar y cyd), ac".

33. Yn rheol 16 (cywiro mân wallau mewn papurau enwebu neu ffurflenni cyfeiriad cartref), hepgorer paragraff (2)(a).

34. Yn rheol 17 (archwilio papurau enwebu), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Pan fo papurau enwebu wedi eu danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau eu bod ar gael i'w harchwilio."

35. Yn rheol 18 (archwilio ffurflenni cyfeiriad cartref), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(2A) Pan fo ffurflen cyfeiriad cartref wedi ei danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y ffurflen honno ar gael i'r personau a grybwyllir ym mharagraff (1) ei harchwilio."

36. Yn rheol 22(**15**) (y papurau pleidleisio), ar ôl paragraff (4)(a) mewnosoder—

"(aa) pan fo ymgeisydd wedi dewis defnyddio'r gair "Wales", "Welsh", "Cymru" neu "Cymreig" mewn disgrifiad fel y'i nodir yn rheolau 6(7) a 7, arddangos y gair hwnnw neu'r geiriau hynny ar y papur pleidleisio,".

37. Yn rheol 26 (defnyddio ysgolion ac ystafelloedd cyhoeddus), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Nid yw defnyddio ystafell mewn adeilad heb ei feddiannu at ddiben cynnal y bleidlais neu gyfrif y pleidleisiau yn peri bod person yn agored i dalu unrhyw dreth gyngor neu drethi annomestig."

38. Yn rheol 30(**16**) (penodi swyddogion llywyddu a chlercod), ym mharagraff (5) ar ôl "gorchymyn i unrhyw berson gael" mewnosoder "ei arestio,".

39. Yn rheol 32(**17**) (cyfarpar gorsafoedd pleidleisio)—

(a) ar ôl paragraff (5) mewnosoder—

"(5A) Caniateir darparu'r dogfennau a ddarperir yn unol â pharagraff (5)(b), (d) ac (e) ar ffurf papur neu ar ffurf electronig.";

(b) yn lle paragraff (8)(b) rhodder—

"(b) unrhyw gyfarpar y mae'n rhesymol ei ddarparu at ddibenion galluogi personau perthnasol i bleidleisio'n annibynnol, neu ei gwneud yn haws iddynt wneud hynny, yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42, gan gynnwys mewn perthynas â phleidleisio'n gyfrinachol.";

(c) ar ôl paragraff (8) mewnosoder—

"(8A) Yn y rheol hon, ystyr "personau perthnasol" yw personau sy'n ei chael yn anodd neu'n amhosibl pleidleisio yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42 oherwydd—

(a) amhariad difrifol ar y golwg neu ddallineb rhannol, neu

(b) anabledd arall.";

(d) hepgorer paragraff (10);

(e) ym mharagraff (13)(a), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(f) ym mharagraff (13)(b), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(g) ym mharagraff 13A(a), yn y testun Cymraeg, yn lle "blwch pleidleisio" rhodder "bocs pleidleisio";

(h) ar ôl paragraff (14) mewnosoder—

"(15) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol roi canllawiau i swyddogion canlyniadau mewn perthynas â'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (8)(b).

(**15**) Diwygiwyd rheol 22 gan reol 7(3) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).
(**16**) Diwygiwyd rheol 30 gan reoliad 3(3) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).
(**17**) Diwygiwyd rheol 32 gan reol 7(6) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

(16) Cyn rhoi canllawiau o dan baragraff (15), rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ymgynghori ag unrhyw bersonau, gan gynnwys cyrff sy'n cynrychioli buddiannau personau perthnasol, y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

(17) Wrth gyflawni'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (8)(b), rhaid i swyddog canlyniadau roi sylw i ganllawiau a roddir o dan baragraff (15)."

40. Yn rheol 33 (penodi asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif)—

(a) ym mharagraff (8)(a), yn lle "a chyfeiriadau'r" rhodder ", cyfeiriadau post a chyfeiriadau e-bost, pan fônt ar gael, y";

(b) ym mharagraff (9)(b), yn lle "a chyfeiriad yr asiant arall" rhodder ", cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost yr asiant arall, pan fônt ar gael".

41. Yn rheol 34 (asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif: darpariaeth atodol), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir i unrhyw hysbysiad y mae'n ofynnol i'r swyddog canlyniadau ei roi i asiant cyfrif gael ei anfon i'r cyfeiriad post neu'r cyfeiriad e-bost a ddarparwyd yn yr hysbysiad penodi."

42. Yn rheol 39(3)(b) (selio blychau pleidleisio), yn lle "y swyddog canlyniadau" rhodder "y swyddog llywyddu".

43. Yn lle rheol 40 (cwestiynau y caniateir eu gofyn i bleidleiswyr) rhodder—

"Cwestiynau i'w gofyn i bleidleiswyr

40.—(1) Adeg cais am bapur pleidleisio, ond nid wedyn, caiff y swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1 (a nodir ym mharagraff (4)), neu yng ngholofn (1) o Dabl 2 (a nodir ym mharagraff (5)), un neu ragor o'r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(2) Os bydd ymgeisydd neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio'r ymgeisydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog llywyddu wneud hynny, rhaid i'r swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1, un neu ragor o'r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(3) Caniateir gofyn cwestiwn yn Saesneg (fel y'i nodir yng ngholofn (2) o'r Tablau) neu yn Gymraeg (fel y'i nodir yng ngholofn (3) o'r Tablau).

(4) Mae Tabl 1 yn nodi'r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1) ac y caiff ymgeisydd, neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio ymgeisydd, ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 1

Colofn (1)	***Colofn (2)***	***Colofn (3)***
Disgrifiad	**Y cwestiynau sydd i'w gofyn yn Saesneg**	**Y cwestiynau sydd i'w gofyn yn Gymraeg**
1. Person sy'n gwneud cais fel etholwr	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?"	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?"

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	<u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.* 1(b) “Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for this county/county borough, otherwise than as proxy for some other person?” *<u>Notes to 1(b)</u>* *The presiding officer must say either “county” or “county borough”, as appropriate. The words “, in this or another electoral ward,” may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	*<u>Nodiadau ar 1(a)</u>* *Yna rhaid i’r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o’r copïau o’r cofnodion cofrestru.* 1(b) “Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i’r sir/fwrdeistref sirol hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?” *<u>Nodiadau ar 1(b)</u>* *Rhaid i’r swyddog llywyddu ddweud naill ai “sir” neu “fwrdeistref sirol”, fel y bo’n briodol. Caniateir hepgor y geiriau “, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall,” os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
2. Person sy’n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr heblaw etholwr sydd â chofnod dienw	2(a) “Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?” 2(b) “Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, as proxy on behalf of CD?” 2(c) “Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother,	2(a) “Ai chi yw’r person y mae ei enw’n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?” 2(b) “Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i’r sir/fwrdeistref sirol, fel dirprwy ar ran CD?” 2(c) “Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector.* <u>Note to 2(b)</u> *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr.* <u>Nodyn ar 2(b)</u> *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
3. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr sydd â chofnod dienw, yn hytrach na'r cwestiynau yng nghofnod 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?"	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?"

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	Note to 3(a) to (c) *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	Nodyn ar 3(a) i (c) *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy y gofynnwyd y cwestiwn sydd wedi ei rifo 2(c) neu 3(c) iddo ac nad yw wedi ateb "ie"	4 "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" *Note to 4* *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" *Nodyn ar 4* *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*

(5) Mae Tabl 2 yn nodi'r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1), ond na chaniateir ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 2

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
Disgrifiad	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Saesneg**	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Gymraeg**
1. Person sy'n gwneud cais fel etholwr y ceir	1(a) "Did you apply to vote by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?"

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
cofnod mewn perthynas ag ef yn y rhestr pleidleiswyr post	1(b) “Why have you not voted by post?”	1(b) “Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy’r post?”
2. Person sy’n gwneud cais fel dirprwy ac sydd wedi ei enwi yn y rhestr pleidleiswyr post drwy ddirprwy	2(a) “Did you apply to vote by post as proxy?” 2(b) “Why have you not voted by post as proxy?”	2(a) “Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy’r post fel dirprwy?” 2(b) “Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy’r post fel dirprwy?”

(6) Ni chaniateir rhoi papur pleidleisio i unrhyw berson y mae’n ofynnol iddo ateb un neu ragor o’r cwestiynau yn Nhabl 1 neu 2 oni bai bod y person wedi ateb y cwestiwn neu’r cwestiynau’n foddhaol.

(7) Ac eithrio fel yr awdurdodir gan y rheol hon, ni chaniateir ymholi ynglŷn â hawl unrhyw berson i bleidleisio.

(8) Yn y rheol hon, ystyr “y copïau o’r cofnodion cofrestru” yw’r copïau a ddarperir gan y swyddog canlyniadau ar gyfer yr orsaf bleidleisio o dan reol 32(5)(b) ac (c) (copïau o’r gofrestr etholwyr berthnasol a chopïau o unrhyw hysbysiadau a ddyroddwyd o dan adran 13B(3B) neu (3D) o Ddeddf 1983 sy’n ymwneud â’r gofrestr etholwyr berthnasol).”

44. Yn rheol 43(1)(a) (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy’n methu darllen: marcio pleidleisiau gan y swyddog llywyddu), yn lle “dallineb” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg”.

45. Yn rheol 44 (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy’n methu darllen: cymorth cymdeithion)—

(a) ym mharagraff (1), yn lle “dallineb” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg”;

(b) ym mharagraff (2), yn lle “dallineb” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg”;

(c) ym mharagraff (3), yn lle “dallineb” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg”;

(d) ym mharagraff (7)(a), yn lle “dallineb” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg”.

46. Yn rheol 46(1) (papurau pleidleisio a dendrwyd: yr amgylchiadau lle maent ar gael), yn y geiriau agoriadol, ar ôl “yn y bleidlais” mewnosoder “yn unol â rheol 40,”.

47. Yn rheol 51(**18**) (y weithdrefn wrth gau’r bleidlais)—

(a) yn lle paragraff (2) rhodder—

“(2) Ym mhresenoldeb unrhyw asiantau pleidleisio sydd yn yr orsaf bleidleisio, rhaid i’r swyddog llywyddu—

(a) selio pob blwch pleidleisio a oedd yn cael ei ddefnyddio yn yr orsaf bleidleisio er mwyn atal gosod papurau pleidleisio ychwanegol ynddo, gan ddefnyddio sêl y swyddog llywyddu a seliau unrhyw asiantau pleidleisio sy’n dymuno gosod eu sêl, a

(**18**) Diwygiwyd rheol 51 gan reoliad 3(3) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).

(b) rhoi allwedd y blwch pleidleisio, os oes un, ynghlwm wrth y blwch pleidleisio.";

(b) ar ôl paragraff (3)(f) mewnosoder—

"(g) y papurau pleidleisio post a'r datganiadau pleidleisio post a ddychwelwyd â llaw i'r orsaf bleidleisio, oni bai eu bod eisoes wedi eu casglu yn unol â rheoliad 79(4) o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001.";

(c) ym mharagraff (3A), yn lle "neu (f)" rhodder ", (f) neu (g)";

(d) ar ôl paragraff (3B) mewnosoder—

"(3C) Caniateir selio'r dogfennau a selir yn unol â pharagraffau (3)(c) a (d) a (3B) mewn pecynnau ffisegol neu becynnau electronig, a chaniateir i'r seliau a osodir ar y pecynnau hynny gael eu gosod yn ffisegol neu'n electronig, fel y bo'n briodol."

48. Yn rheol 64 (datgan y canlyniad)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1) gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

49. Yn rheol 64Z1(**19**) (datgan y canlyniad mewn etholiad lle ceir gornest)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1) gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

50. Yn rheol 66(**20**) (danfon dogfennau i'r swyddog cofrestru mewn etholiadau lle ceir gornest)—

(**19**) Mewnosodwyd rheol 64Z1 gan reol 8(2) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).
(**20**) Diwygiwyd rheol 66 gan reol 9 o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

(a) ym mharagraff (2), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "a ganlyn" mewnosoder "yn ddiogel";

(b) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Mewn perthynas â phob pecyn, rhaid i'r swyddog canlyniadau ddarparu—

(a) disgrifiad o gynnwys y pecyn,

(b) dyddiad yr etholiad y mae'r pecyn yn gysylltiedig ag ef, ac

(c) enw'r ward etholiadol y cynhaliwyd yr etholiad ar ei chyfer.

(5) Rhaid i'r swyddog cofrestru wneud trefniadau—

(a) i storio'n ddiogel yr holl ddogfennau sy'n dod i law yn unol â'r rheol hon, a

(b) i atal unrhyw fynediad heb awdurdod at y dogfennau hynny."

51. Yn Atodiad 1 (ffurf papur enwebu), yn lle'r tabl yn adran 4 (datganiad yr ymgeisydd o aelodaeth plaid) rhodder—

"**Enw neu enwau cofrestredig pob plaid wleidyddol gofrestredig**	**Y dyddiadau yn ystod y cyfnod o 12 mis pan oeddech yn aelod (gan ddefnyddio'r fformat dd/mm/bbbb i dd/mm/bbbb)** • *Does dim angen i chi lenwi'r tabl os ydych wedi cynnwys disgrifiad plaid a ganiateir yn adran 3 ac nad ydych wedi bod yn aelod o unrhyw blaid wleidyddol gofrestredig yn ystod y cyfnod o 12 mis heblaw'r blaid neu'r pleidiau y mae'r disgrifiad yn ymwneud â hi neu â nhw.* • *Os oeddech chi'n aelod o blaid ar ddechrau'r cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **O** fydd dechrau'r cyfnod.* • *Os gwnaethoch ymuno â phlaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **O** fydd y dyddiad y gwnaethoch ymuno â'r blaid.* • *Os gwnaethoch beidio â bod yn aelod o blaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **Hyd at** fydd y dyddiad y gwnaethoch adael y blaid.* • *Os ydych yn parhau i fod yn aelod o blaid pan fyddwch yn llofnodi'r ffurflen, cewch roi "nawr" yn y golofn **Hyd at** yn hytrach na dyddiad.*	
	O	***Hyd at***"

52. Yn Atodiad 2 (y papur pleidleisio)—

(a) yn ffurf blaen y papur pleidleisio—

(i) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ward]";

(ii) yn yr ail baragraff—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau";

(iii) mae enwau'r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(aa) yn lle "JAMES, Lisa" rhodder "THOMAS, Rhiannon";

(bb) yn lle "THOMAS, Gareth" rhodder "SINGH, Mushaq";

(cc) yn lle "THOMAS RICHARDS, Angharad" rhodder "DAVID, Brandon";

(dd) yn lle "WYATT, Cath" rhodder "PAINTER, Heather";

(b) yn ffurf cefn y papur pleidleisio, yn y ffurf cyfarwyddydau ynghylch argraffu'r papur pleidleisio—

(i) ym mharagraff 3(a), ar ôl "[rhowch enw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ward]";

(ii) ym mharagraff 3(b)—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau".

53. Yn Atodiad 2A(**21**) (y papur pleidleisio), yn ffurf blaen y papur pleidleisio, mae enwau'r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(a) yn lle "JAMES, Lisa" rhodder "THOMAS, Rhiannon";

(b) yn lle "KAY, Michael" rhodder "EVANS, Paul David";

(c) yn lle "THOMAS, Gareth" rhodder "SINGH, Mushaq";

(d) yn lle "THOMAS RICHARDS, Angharad" rhodder "BRANDON, David";

(e) yn lle "WILLIAMS, Sian" rhodder "WILLIAMS, Claire";

(f) yn lle "WYATT, Cath" rhodder "PAINTER, Heather";

(g) yn lle "XERRI, Matthew" rhodder "SMITH, Joan Hazel".

54. Yn Atodiad 4 (datganiadau pleidleisio post)—

(a) yn ffurf y datganiad pleidleisio post i'w defnyddio pan gaiff papurau pleidleisio drwy'r post eu dyroddi a'u derbyn ar y cyd, yn y cyfarwyddiadau ar farcio'r papur pleidleisio a chwblhau'r datganiad pleidleisio drwy'r post, yng nghyfarwyddiad 2, yn lle "blwch" yn y ddau le y mae'n digwydd, rhodder "bocs pleidleisio";

(b) yn ffurf y datganiad pleidleisio post i'w defnyddio pan gyfunir polau ond na chyfunir y broses o ddyroddi a derbyn papurau pleidleisio drwy'r post, yn y cyfarwyddiadau ar farcio'r papur pleidleisio a chwblhau'r datganiad pleidleisio drwy'r post, yng nghyfarwyddiad 2, yn lle "blwch" yn y ddau le y mae'n digwydd, rhodder "bocs pleidleisio".

55. Yn Atodiad 5 (cardiau pleidleisio)—

(a) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol i'w anfon neu i'w ddanfon at etholwr sy'n pleidleisio'n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn yr ail baragraff, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(b) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol dirprwy i'w anfon neu i'w ddanfon at ddirprwy sy'n pleidleisio'n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn y trydydd paragraff, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio".

56. Yn Atodiad 6 (canllawiau i bleidleiswyr mewn pleidleisiau cyfun)—

(**21**) Mewnosodwyd Atodiad 2A gan reol 10(2) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

(a) yng nghyfarwyddyd 3, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf, mewnosoder—

> “**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**
>
> **Os ydych chi’n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i’r staff.**”

57. Yn Atodiad 6A(**22**) (canllawiau i bleidleiswyr mewn pleidleisiau cyfun), ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf mewnosoder—

> “**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**
>
> **Os ydych chi’n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i’r staff.**”

58. Yn Atodiad 8 (ffurf datganiad sydd i’w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau)—

(a) yn nheitl y ffurf, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(b) yn yr ail baragraff, ar ôl “[rhowch enw’r pleidleisiwr sy’n cael cymorth]” mewnosoder “**”;

(c) yn y pedwerydd paragraff, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(d) yn y paragraff sydd wedi ei farcio â seren, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(e) ar ôl y paragraff sydd wedi ei farcio â seren mewnosoder—

> “**Nid yw enw’r pleidleisiwr i gael ei ychwanegu pan fydd gan y pleidleisiwr gofnod dienw. Yn hytrach, dim ond rhif y pleidleisiwr sydd i gael ei ychwanegu (*gweler nodyn 3*).”;

(f) yn y nodiadau ar ffurf y datganiad sydd i’w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau yn etholiad cynghorwyr i gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol—

(i) ym mhennawd y nodiadau—

(aa) yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(bb) yn y testun Cymraeg, yn lle “bwrdesitref” rhodder “bwrdeistref”;

(ii) yn lle nodyn 1 rhodder—

> **“1.** Rhif y pleidleisiwr yw rhif y person hwnnw yn y gofrestr sydd i’w defnyddio yn yr etholiad neu, hyd nes y cyhoeddir y gofrestr, rif y person hwnnw, os oes rhif, yn y rhestrau etholwyr ar gyfer y gofrestr honno. Mae rhif yr etholwr i’w weld ar y cerdyn pleidleisio a anfonwyd ato yn fuan ar ôl cyhoeddi’r etholiad neu gellir cysylltu â’r swyddog cofrestru i’w gadarnhau.”;

(iii) ar ôl nodyn 2 mewnosoder—

> **“3.** Pan fo gan y pleidleisiwr gofnod dienw, dim ond rhif y pleidleisiwr yn y copïau o’r cofnodion cofrestru, ac nid enw’r pleidleisiwr, sydd i’w roi yn y rhestr o bleidleiswyr ag anableddau sy’n cael cymorth gan gymdeithion.”

(**22**) Mewnosodwyd Atodiad 6A gan reol 10(5) o O.S. 2023/1064 (Cy. 180).

RHAN 3

Diwygio'r Rheolau Cymunedau

Rheol 5 o'r Rheolau Cymunedau

59. Yn rheol 5(12) o'r Rheolau Cymunedau (llenwi seddi sydd wedi digwydd dod yn wag), yn lle "gyda diwrnod disgwyliedig" rhodder "â'r pedwerydd diwrnod ar ôl".

Atodlen 1 i'r Rheolau Cymunedau

60. Mae Atodlen 1 i'r Rheolau Cymunedau (rheolau cynnal etholiad cynghorwyr ar gyfer cymuned pan na chynhelir y bleidlais ynghyd â phleidlais mewn etholiad arall) wedi ei diwygio yn unol â rheolau 61 i 84.

61. Yn rheol 6 (papurau enwebu: disgrifiadau), yn lle paragraff (4)(b) rhodder—

"(b) pan fo'r disgrifiad—

(i) yn cynnwys enw cofrestredig pob un o'r pleidiau a ddangosir yn y naill neu'r llall o'r fersiynau a ddisgrifir ym mharagraff (5) neu'r ddwy, neu

(ii) yn ddisgrifiad sydd wedi ei gofrestru i'w ddefnyddio gan bob un o'r pleidiau o dan adran 28B o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (disgrifiadau ar y cyd), ac".

62. Yn rheol 16 (cywiro mân wallau mewn papur enwebu neu ffurflen cyfeiriad cartref), hepgorer paragraff (2)(a).

63. Yn rheol 17 (archwilio papurau enwebu), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Pan fo papurau enwebu wedi eu danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau eu bod ar gael i'w harchwilio."

64. Yn rheol 18 (archwilio ffurflenni cyfeiriad cartref), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(2A) Pan fo ffurflen cyfeiriad cartref wedi ei danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y ffurflen honno ar gael i'r personau a grybwyllir ym mharagraff (1) ei harchwilio."

65. Yn rheol 22 (y papurau pleidleisio), ar ôl paragraff (4)(a) mewnosoder—

"(aa) pan fo ymgeisydd wedi dewis defnyddio'r gair "Wales", "Welsh", "Cymru" neu "Cymreig" mewn disgrifiad fel y'i nodir yn rheolau 6(7) a 7, arddangos y gair hwnnw neu'r geiriau hynny ar y papur pleidleisio,".

66. Yn rheol 26 (defnyddio ysgolion ac ystafelloedd cyhoeddus), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Nid yw defnyddio ystafell mewn adeilad heb ei feddiannu at ddiben cynnal y bleidlais neu gyfrif y pleidleisiau yn peri bod person yn agored i dalu unrhyw dreth gyngor neu drethi annomestig."

67. Yn rheol 30(**23**) (penodi swyddogion llywyddu a chlercod), ym mharagraff (5) ar ôl "gorchymyn i unrhyw berson gael" mewnosoder "ei arestio,".

68. Yn rheol 32 (cyfarpar gorsafoedd pleidleisio)—

(a) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir darparu'r dogfennau a ddarperir yn unol â pharagraff (3)(b), (d) ac (e) ar ffurf papur neu ar ffurf electronig.";

(b) yn lle paragraff (6)(b) rhodder—

"(b) unrhyw gyfarpar y mae'n rhesymol ei ddarparu at ddibenion galluogi personau perthnasol i bleidleisio'n annibynnol, neu ei gwneud yn haws iddynt wneud hynny, yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42, gan gynnwys mewn perthynas â phleidleisio'n gyfrinachol.";

(c) ar ôl paragraff (6) mewnosoder—

"(6A) Yn y rheol hon, ystyr "personau perthnasol" yw personau sy'n ei chael yn anodd neu'n amhosibl pleidleisio yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42 oherwydd—

(a) amhariad difrifol ar y golwg neu ddallineb rhannol, neu

(b) anabledd arall.";

(d) hepgorer paragraff (8);

(e) ym mharagraff (11)(a), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(f) ym mharagraff (11)(b), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(g) ar ôl paragraff (11) mewnosoder—

"(12) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol roi canllawiau i swyddogion canlyniadau mewn perthynas â'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (6)(b).

(13) Cyn rhoi canllawiau o dan baragraff (12), rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ymgynghori ag unrhyw bersonau, gan gynnwys cyrff sy'n cynrychioli buddiannau personau perthnasol, y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

(14) Wrth gyflawni'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (6)(b), rhaid i swyddog canlyniadau roi sylw i ganllawiau a roddir o dan baragraff (12)."

69. Yn rheol 33 (penodi asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif)—

(a) ym mharagraff (8)(a), yn lle "a chyfeiriadau'r" rhodder ", cyfeiriadau post a chyfeiriadau e-bost, pan fônt ar gael, y";

(b) ym mharagraff (9)(b), yn lle "a chyfeiriad yr asiant arall" rhodder ", cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost yr asiant arall, pan fônt ar gael".

70. Yn rheol 34 (asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif: darpariaeth atodol), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir i unrhyw hysbysiad y mae'n ofynnol i'r swyddog canlyniadau ei roi i asiant cyfrif gael ei anfon i'r cyfeiriad post neu'r cyfeiriad e-bost a ddarparwyd yn yr hysbysiad penodi."

71. Yn rheol 39(3)(b) (selio blychau pleidleisio), yn lle "y swyddog canlyniadau" rhodder "y swyddog llywyddu".

(**23**) Diwygiwyd rheol 30 gan reoliad 3(5) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).

72. Yn lle rheol 40 (cwestiynau y caniateir eu gofyn i bleidleiswyr) rhodder—

“Cwestiynau i’w gofyn i bleidleiswyr

40.—(1) Adeg cais am bapur pleidleisio, ond nid wedyn, caiff y swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1 (a nodir ym mharagraff (4)), neu yng ngholofn (1) o Dabl 2 (a nodir ym mharagraff (5)), un neu ragor o’r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(2) Os bydd ymgeisydd neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio’r ymgeisydd yn ei gwneud yn ofynnol i’r swyddog llywyddu wneud hynny, rhaid i’r swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1, un neu ragor o’r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(3) Caniateir gofyn cwestiwn yn Saesneg (fel y’i nodir yng ngholofn (2) o’r Tablau) neu yn Gymraeg (fel y’i nodir yng ngholofn (3) o’r Tablau).

(4) Mae Tabl 1 yn nodi’r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1) ac y caiff ymgeisydd, neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio ymgeisydd, ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 1

Colofn (1)	***Colofn (2)***	***Colofn (3)***
Disgrifiad	**Y cwestiynau sydd i’w gofyn yn Saesneg**	**Y cwestiynau sydd i’w gofyn yn Gymraeg**
1. Person sy’n gwneud cais fel etholwr	1(a) “Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?”	1(a) “Ai chi yw’r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?”
	<u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.*	<u>Nodiadau ar 1(a)</u> *Yna rhaid i’r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o’r copïau o’r cofnodion cofrestru.*
	1(b) “Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, otherwise than as proxy for some other person?”	1(b) “Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i’r gymuned hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?”
	<u>Notes to 1(b)</u> *The words “, in this or another ward,” may be omitted if an election is taking place only in one*	<u>Nodiadau ar 1(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau “, yn y ward hon neu mewn ward arall,” os oes etholiad yn digwydd mewn*

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	ward or if there are no wards.	*un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
2. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr heblaw etholwr sydd â chofnod dienw	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector.* <u>Note to 2(b)</u> The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr*. <u>Nodyn ar 2(b)</u> Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.
3. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr sydd â	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
chofnod dienw, yn hytrach na'r cwestiynau yng nghofnod 2	whose number on the register of electors is [X]?" 3(b)" Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" <u>Note to 3(a) to (c)</u> *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" <u>Nodyn ar 3(a) i (c)</u> *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy y gofynnwyd y cwestiwn sydd wedi ei rifo 2(c) neu 3(c) iddo ac nad yw wedi ateb "ie"	4 "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>Note to 4</u> The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>Nodyn ar 4</u> Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiadyn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.

(5) Mae Tabl 2 yn nodi'r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1), ond na chaniateir ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 2

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
Disgrifiad	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Saesneg**	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Gymraeg**
1. Person sy'n gwneud cais fel etholwr y ceir cofnod mewn perthynas ag ef yn y rhestr pleidleiswyr post	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ac sydd wedi ei enwi yn y rhestr pleidleiswyr post drwy ddirprwy	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) Ni chaniateir rhoi papur pleidleisio i unrhyw berson y mae'n ofynnol iddo ateb un neu ragor o'r cwestiynau yn Nhabl 1 neu 2 oni bai bod y person wedi ateb y cwestiwn neu'r cwestiynau'n foddhaol.

(7) Ac eithrio fel yr awdurdodir gan y rheol hon, ni chaniateir ymholi ynglŷn â hawl unrhyw berson i bleidleisio.

(8) Yn y rheol hon, ystyr "y copïau o'r cofnodion cofrestru" yw'r copïau a ddarperir gan y swyddog canlyniadau ar gyfer yr orsaf bleidleisio o dan reol 32(3)(b) ac (c) (copïau o'r gofrestr etholwyr berthnasol a chopïau o unrhyw hysbysiadau a ddyroddwyd o dan adran 13B(3B) neu (3D) o Ddeddf 1983 sy'n ymwneud â'r gofrestr etholwyr berthnasol)."

73. Yn rheol 43(1)(a) (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: marcio pleidleisiau gan y swyddog llywyddu), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

74. Yn rheol 44 (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: cymorth cymdeithion)—

(a) ym mharagraff (1), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(b) ym mharagraff (2), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(c) ym mharagraff (3), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(d) ym mharagraff (6)(a), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

75. Yn rheol 46(1) (papurau pleidleisio a dendrwyd: yr amgylchiadau lle maent ar gael), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "yn y bleidlais" mewnosoder "yn unol â rheol 40,".

76. Yn rheol 51(**24**) (y weithdrefn wrth gau'r bleidlais)—

(a) yn lle paragraff (2) rhodder—

"(2) Ym mhresenoldeb unrhyw asiantau pleidleisio sydd yn yr orsaf bleidleisio, rhaid i'r swyddog llywyddu—

(a) selio pob blwch pleidleisio a oedd yn cael ei ddefnyddio yn yr orsaf bleidleisio er mwyn atal gosod papurau pleidleisio ychwanegol ynddo, gan ddefnyddio sêl y swyddog llywyddu a seliau unrhyw asiantau pleidleisio sy'n dymuno gosod eu sêl, a

(b) rhoi allwedd y blwch pleidleisio, os oes un, ynghlwm wrth y blwch pleidleisio.";

(b) ar ôl paragraff (3)(f) mewnosoder—

"(g) y papurau pleidleisio post a'r datganiadau pleidleisio post a ddychwelwyd â llaw i'r orsaf bleidleisio, oni bai eu bod eisoes wedi eu casglu yn unol â rheoliad 79(4) o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001.";

(c) ym mharagraff (3A), yn lle "neu (f)" rhodder ", (f) neu (g)";

(d) ar ôl paragraff (3B) mewnosoder—

"(3C) Caniateir selio'r dogfennau a selir yn unol â pharagraffau (3)(c) a (d) a (3B) mewn pecynnau ffisegol neu becynnau electronig, a chaniateir i'r seliau a osodir ar y pecynnau hynny gael eu gosod yn ffisegol neu'n electronig, fel y bo'n briodol."

77. Yn rheol 60 (datgan y canlyniad)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1), gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

78. Yn rheol 62 (danfon dogfennau i'r swyddog cofrestru mewn etholiadau lle ceir gornest)—

(a) ym mharagraff (2), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "a ganlyn" mewnosoder "yn ddiogel";

(b) ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Mewn perthynas â phob pecyn, rhaid i'r swyddog canlyniadau ddarparu—

(a) disgrifiad o gynnwys y pecyn,

(b) dyddiad yr etholiad y mae'r pecyn yn gysylltiedig ag ef, ac

(**24**) Diwygiwyd rheol 51 gan reoliad 3(5) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).

(c) enw'r ardal etholiadol y cynhaliwyd yr etholiad ar ei chyfer.

(4) Rhaid i'r swyddog cofrestru wneud trefniadau—

(a) i storio'n ddiogel yr holl ddogfennau sy'n dod i law yn unol â'r rheol hon, a

(b) i atal unrhyw fynediad heb awdurdod at y dogfennau hynny."

79. Yn Atodiad 1 (ffurf papur enwebu), yn lle'r tabl yn adran 4 (datganiad yr ymgeisydd o aelodaeth plaid) rhodder—

"**Enw neu enwau cofrestredig pob plaid wleidyddol gofrestredig**	**Y dyddiadau yn ystod y cyfnod o 12 mis pan oeddech yn aelod (gan ddefnyddio'r fformat dd/mm/bbbb i dd/mm/bbbb)** • *Does dim angen i chi lenwi'r tabl os ydych wedi cynnwys disgrifiad plaid a ganiateir yn adran 3 ac nad ydych wedi bod yn aelod o unrhyw blaid wleidyddol gofrestredig yn ystod y cyfnod o 12 mis heblaw'r blaid neu'r pleidiau y mae'r disgrifiad yn ymwneud â hi neu â nhw.* • *Os oeddech chi'n aelod o blaid ar ddechrau'r cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **O** fydd dechrau'r cyfnod.* • *Os gwnaethoch ymuno â phlaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **O** fydd y dyddiad y gwnaethoch ymuno â'r blaid.* • *Os gwnaethoch beidio â bod yn aelod o blaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn **Hyd at** fydd y dyddiad y gwnaethoch adael y blaid.* • *Os ydych yn parhau i fod yn aelod o blaid pan fyddwch yn llofnodi'r ffurflen, cewch roi "nawr" yn y golofn **Hyd at** yn hytrach na dyddiad.*	
	O	***Hyd at***"

80. Yn Atodiad 2 (y papur pleidleisio)—

(a) yn ffurf blaen y papur pleidleisio—

(i) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r cyngor cymuned]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ardal etholiadol]";

(ii) yn yr ail baragraff—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau";

(iii) mae enwau'r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(aa) yn lle "JAMES, Lisa" rhodder "THOMAS, Rhiannon";

(bb) yn lle "THOMAS, Gareth" rhodder "SINGH, Mushaq";

(cc) yn lle "THOMAS RICHARDS, Angharad" rhodder "DAVID, Brandon";

(dd) yn lle "WYATT, Cath" rhodder "PAINTER, Heather";

(b) yn ffurf cefn y papur pleidleisio, yn y ffurf cyfarwyddydau ynghylch argraffu'r papur pleidleisio—

(i) ym mharagraff 3(a), ar ôl "[rhowch enw'r cyngor cymuned]" mewnosoder "–[rhowch enw'r ardal etholiadol]";

(ii) ym mharagraff 3(b)—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau".

81. Yn Atodiad 4 (ffurf datganiad pleidleisio post), yn y cyfarwyddiadau ar farcio'r papur pleidleisio a chwblhau'r datganiad pleidleisio drwy'r post, yn y ddwy fersiwn o gyfarwyddiad 2, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio".

82. Yn Atodiad 5 (cardiau pleidleisio)—

(a) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol i'w anfon neu i'w ddanfon at etholwr sy'n pleidleisio'n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn yr ail baragraff, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(b) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol dirprwy i'w anfon neu i'w ddanfon at ddirprwy sy'n pleidleisio'n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn y trydydd paragraff, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio".

83. Yn Atodiad 6 (canllawiau i bleidleiswyr)—

(a) yng nghyfarwyddyd 2, yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(b) ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf, mewnosoder—

"**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**

Os ydych chi'n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i'r staff."

84. Yn Atodiad 8 (ffurf datganiad sydd i'w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau)—

(a) yn nheitl y ffurf, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(b) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r pleidleisiwr sy'n cael cymorth]" mewnosoder "**";

(c) yn y trydydd paragraff, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(d) yn y paragraff sydd wedi ei farcio â seren, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(e) ar ôl y paragraff sydd wedi ei farcio â seren mewnosoder—

"******Nid yw enw'r pleidleisiwr i gael ei ychwanegu pan fydd gan y pleidleisiwr gofnod dienw. Yn hytrach, dim ond rhif y pleidleisiwr sydd i gael ei ychwanegu (*gweler nodyn 3*).";

(f) yn y nodiadau ar ffurf y datganiad sydd i'w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau—

(i) ym mhennawd y nodiadau, yn lle "anableddau" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen";

(ii) yn lle nodyn 1 rhodder—

"1. Rhif y pleidleisiwr yw rhif y person hwnnw yn y gofrestr sydd i'w defnyddio yn yr etholiad neu, hyd nes y cyhoeddir y gofrestr, rif y person hwnnw, os oes rhif, yn y rhestrau etholwyr ar gyfer y gofrestr honno. Mae rhif yr etholwr i'w weld ar y cerdyn pleidleisio a anfonwyd ato yn fuan ar ôl cyhoeddi'r etholiad neu gellir cysylltu â'r swyddog cofrestru i'w gadarnhau.";

(iii) ar ôl nodyn 2 mewnosoder—

"3. Pan fo gan y pleidleisiwr gofnod dienw, dim ond rhif y pleidleisiwr yn y copïau o'r cofnodion cofrestru, ac nid enw'r pleidleisiwr, sydd i'w roi yn y rhestr o bleidleiswyr ag anableddau sy'n cael cymorth gan gymdeithion."

Atodlen 2 i'r Rheolau Cymunedau

85. Mae Atodlen 2 i'r Rheolau Cymunedau (rheolau cynnal etholiad cynghorwyr ar gyfer cymuned pan gynhelir y bleidlais ynghyd â phleidlais mewn etholiad perthnasol) wedi ei diwygio yn unol â rheolau 86 i 109.

86. Yn rheol 6 (papurau enwebu: disgrifiadau), yn lle paragraff (4)(b) rhodder—

"(b) pan fo'r disgrifiad—

(i) yn cynnwys enw cofrestredig pob un o'r pleidiau a ddangosir yn y naill neu'r llall o'r fersiynau a ddisgrifir ym mharagraff (5) neu'r ddwy, neu

(ii) yn ddisgrifiad sydd wedi ei gofrestru i'w ddefnyddio gan bob un o'r pleidiau o dan adran 28B o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (disgrifiadau ar y cyd), ac".

87. Yn rheol 16 (cywiro mân wallau mewn papur enwebu neu ffurflen cyfeiriad cartref), hepgorer paragraff (2)(a).

88. Yn rheol 17 (archwilio papurau enwebu), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Pan fo papurau enwebu wedi eu danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau eu bod ar gael i'w harchwilio."

89. Yn rheol 18 (archwilio ffurflenni cyfeiriad cartref), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(2A) Pan fo ffurflen cyfeiriad cartref wedi ei danfon yn unol â'r datganiad danfon electronig, rhaid i'r swyddog canlyniadau gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y ffurflen honno ar gael i'r personau a grybwyllir ym mharagraff (1) ei harchwilio."

90. Yn rheol 22 (y papurau pleidleisio), ar ôl paragraff (4)(a) mewnosoder—

"(aa) pan fo ymgeisydd wedi dewis defnyddio'r gair "Wales", "Welsh", "Cymru" neu "Cymreig" mewn disgrifiad fel y'i nodir yn rheolau 6(7) a 7, arddangos y gair hwnnw neu'r geiriau hynny ar y papur pleidleisio,".

91. Yn rheol 26 (defnyddio ysgolion ac ystafelloedd cyhoeddus), ar ôl paragraff (2) mewnosoder—

"(3) Nid yw defnyddio ystafell mewn adeilad heb ei feddiannu at ddiben cynnal y bleidlais neu gyfrif y pleidleisiau yn peri bod person yn agored i dalu unrhyw dreth gyngor neu drethi annomestig."

92. Yn rheol 30(**25**) (penodi swyddogion llywyddu a chlercod), ym mharagraff (5) ar ôl "gorchymyn i unrhyw berson gael" mewnosoder "ei arestio,".

93. Yn rheol 32 (cyfarpar gorsafoedd pleidleisio)—

(a) ar ôl paragraff (5) mewnosoder—

"(5A) Caniateir darparu'r dogfennau a ddarperir yn unol â pharagraff (5)(b), (d) ac (e) ar ffurf papur neu ar ffurf electronig.";

(b) yn lle paragraff (8)(b) rhodder—

"(b) unrhyw gyfarpar y mae'n rhesymol ei ddarparu at ddibenion galluogi personau perthnasol i bleidleisio'n annibynnol, neu ei gwneud yn haws iddynt wneud hynny, yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42, gan gynnwys mewn perthynas â phleidleisio'n gyfrinachol.";

(c) ar ôl paragraff (8) mewnosoder—

"(8A) Yn y rheol hon, ystyr "personau perthnasol" yw personau sy'n ei chael yn anodd neu'n amhosibl pleidleisio yn y modd a gyfarwyddir gan reol 42 oherwydd—

(a) amhariad difrifol ar y golwg neu ddallineb rhannol, neu

(b) anabledd arall.";

(d) hepgorer paragraff (10);

(e) ym mharagraff (13)(a), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(f) ym mharagraff (13)(b), yn lle "blwch" rhodder "bocs pleidleisio";

(g) ar ôl paragraff (14) mewnosoder—

"(15) Rhaid i'r Comisiwn Etholiadol roi canllawiau i swyddogion canlyniadau mewn perthynas â'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (8)(b).

(16) Cyn rhoi canllawiau o dan baragraff (15), rhaid i'r Comisiwn Etholiadol ymgynghori ag unrhyw bersonau, gan gynnwys cyrff sy'n cynrychioli buddiannau personau perthnasol, y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

(17) Wrth gyflawni'r ddyletswydd a osodir gan baragraff (8)(b), rhaid i swyddog canlyniadau roi sylw i ganllawiau a roddir o dan baragraff (15)."

94. Yn rheol 33 (penodi asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif)—

(a) ym mharagraff (8)(a), yn lle "a chyfeiriadau'r" rhodder ", cyfeiriadau post a chyfeiriadau e-bost, pan fônt ar gael, y";

(b) ym mharagraff (9)(b), yn lle "a chyfeiriad yr asiant arall" rhodder ", cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost yr asiant arall, pan fônt ar gael".

95. Yn rheol 34 (asiantau pleidleisio ac asiantau cyfrif: darpariaeth atodol), ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(3A) Caniateir i unrhyw hysbysiad y mae'n ofynnol i'r swyddog canlyniadau ei roi i asiant cyfrif gael ei anfon i'r cyfeiriad post neu'r cyfeiriad e-bost a ddarparwyd yn yr hysbysiad penodi."

96. Yn rheol 39(3)(b) (selio blychau pleidleisio), yn lle "y swyddog canlyniadau" rhodder "y swyddog llywyddu".

(**25**) Diwygiwyd rheol 30 gan reoliad 3(6) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).

97. Yn lle rheol 40 (cwestiynau y caniateir eu gofyn i bleidleiswyr) rhodder—

“Cwestiynau i’w gofyn i bleidleiswyr

40.—(1) Adeg cais am bapur pleidleisio, ond nid wedyn, caiff y swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1 (a nodir ym mharagraff (4)), neu yng ngholofn (1) o Dabl 2 (a nodir ym mharagraff (5)), un neu ragor o’r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(2) Os bydd ymgeisydd neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio’r ymgeisydd yn ei gwneud yn ofynnol i’r swyddog llywyddu wneud hynny, rhaid i’r swyddog llywyddu ofyn i unrhyw berson a ddisgrifir yng ngholofn (1) o Dabl 1, un neu ragor o’r cwestiynau a nodir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofnau (2) a (3).

(3) Caniateir gofyn cwestiwn yn Saesneg (fel y’i nodir yng ngholofn (2) o’r Tablau) neu yn Gymraeg (fel y’i nodir yng ngholofn (3) o’r Tablau).

(4) Mae Tabl 1 yn nodi’r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1) ac y caiff ymgeisydd, neu asiant etholiadol neu asiant pleidleisio ymgeisydd, ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 1

Colofn (1)	***Colofn (2)***	***Colofn (3)***
Disgrifiad	**Y cwestiynau sydd i’w gofyn yn Saesneg**	**Y cwestiynau sydd i’w gofyn yn Gymraeg**
1. Person sy’n gwneud cais fel etholwr	1(a) “Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?”	1(a) “Ai chi yw’r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?”
	<u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.*	<u>Nodiadau ar 1(a)</u> *Yna rhaid i’r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o’r copïau o’r cofnodion cofrestru.*
	1(b) “Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, otherwise than as proxy for some other person?”	1(b) “Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i’r gymuned hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?”
	<u>Notes to 1(b)</u> *The words “, in this or another ward,” may be omitted if an election is taking place only in one*	<u>Nodiadau ar 1(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau “, yn y ward hon neu mewn ward arall,” os oes etholiad yn digwydd mewn*

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
	ward or if there are no wards.	*un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
2. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr heblaw etholwr sydd â chofnod dienw	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector.* <u>Note to 2(b)</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr.* <u>Nodyn ar 2(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
3. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ar ran etholwr sydd â	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
chofnod dienw, yn hytrach na'r cwestiynau yng nghofnod 2	whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" <u>Note to 3(a) to (c)</u> *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" <u>Nodyn ar 3(a) i (c)</u> *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy y gofynnwyd y cwestiwn sydd wedi ei rifo 2(c) neu 3(c) iddo ac nad yw wedi ateb "ie"	4 "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>Note to 4</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>Nodyn ar 4</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*

(5) Mae Tabl 2 yn nodi'r cwestiynau y caiff swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (1), ond na chaniateir ei gwneud yn ofynnol i'r swyddog llywyddu eu gofyn o dan baragraff (2).

Tabl 2

Colofn (1)	*Colofn (2)*	*Colofn (3)*
Disgrifiad	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Saesneg**	**Y cwestiwn sydd i'w ofyn yn Gymraeg**
1. Person sy'n gwneud cais fel etholwr y ceir cofnod mewn perthynas ag ef yn y rhestr pleidleiswyr post	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. Person sy'n gwneud cais fel dirprwy ac sydd wedi ei enwi yn y rhestr pleidleiswyr post drwy ddirprwy	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) Ni chaniateir rhoi papur pleidleisio i unrhyw berson y mae'n ofynnol iddo ateb un neu ragor o'r cwestiynau yn Nhabl 1 neu 2 oni bai bod y person wedi ateb y cwestiwn neu'r cwestiynau'n foddhaol.

(7) Ac eithrio fel yr awdurdodir gan y rheol hon, ni chaniateir ymholi ynglŷn â hawl unrhyw berson i bleidleisio.

(8) Yn y rheol hon, ystyr "y copïau o'r cofnodion cofrestru" yw'r copïau a ddarperir gan y swyddog canlyniadau ar gyfer yr orsaf bleidleisio o dan reol 32(5)(b) ac (c) (copïau o'r gofrestr etholwyr berthnasol a chopïau o unrhyw hysbysiadau a ddyroddwyd o dan adran 13B(3B) neu (3D) o Ddeddf 1983 sy'n ymwneud â'r gofrestr etholwyr berthnasol)."

98. Yn rheol 43(1)(a) (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: marcio pleidleisiau gan y swyddog llywyddu), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

99. Yn rheol 44 (pleidleiswyr sydd ag anabledd neu sy'n methu darllen: cymorth cymdeithion)—

(a) ym mharagraff (1), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(b) ym mharagraff (2), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(c) ym mharagraff (3), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg";

(d) ym mharagraff (7)(a), yn lle "dallineb" rhodder "amhariad difrifol ar y golwg".

100. Yn rheol 46(1) (papurau pleidleisio a dendrwyd: yr amgylchiadau lle maent ar gael), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "yn y bleidlais" mewnosoder "yn unol â rheol 40,".

101. Yn rheol 51(**26**) (y weithdrefn wrth gau'r bleidlais)—

(a) yn lle paragraff (2) rhodder—

(**26**) Diwygiwyd rheol 51 gan reoliad 3(6) o O.S. 2022/263 (Cy. 79).

"(2) Ym mhresenoldeb unrhyw asiantau pleidleisio sydd yn yr orsaf bleidleisio, rhaid i'r swyddog llywyddu—

(a) selio pob blwch pleidleisio a oedd yn cael ei ddefnyddio yn yr orsaf bleidleisio er mwyn atal gosod papurau pleidleisio ychwanegol ynddo, gan ddefnyddio sêl y swyddog llywyddu a seliau unrhyw asiantau pleidleisio sy'n dymuno gosod eu sêl, a

(b) rhoi allwedd y blwch pleidleisio, os oes un, ynghlwm wrth y blwch pleidleisio.";

(b) ar ôl paragraff (3)(f) mewnosoder—

"(g) y papurau pleidleisio post a'r datganiadau pleidleisio post a ddychwelwyd â llaw i'r orsaf bleidleisio, oni bai eu bod eisoes wedi eu casglu yn unol â rheoliad 79(4) o Reoliadau Cynrychiolaeth y Bobl (Cymru a Lloegr) 2001.";

(c) ym mharagraff (3A), yn lle "neu (f)" rhodder ", (f) neu (g)";

(d) ar ôl paragraff (3B) mewnosoder—

"(3C) Caniateir selio'r dogfennau a selir yn unol â pharagraffau (3)(c) a (d) a (3B) mewn pecynnau ffisegol neu becynnau electronig, a chaniateir i'r seliau a osodir ar y pecynnau hynny gael eu gosod yn ffisegol neu'n electronig, fel y bo'n briodol."

102. Yn rheol 64 (datgan y canlyniad)—

(a) ar ôl paragraff (1) mewnosoder—

"(1A) Rhaid i'r datganiad a wneir gan y swyddog canlyniadau yn unol â pharagraff (1) gael ei wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.";

(b) ym mharagraff (3), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "hefyd" mewnosoder ", yn Gymraeg ac yn Saesneg";

(c) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) At ddibenion paragraffau (1) a (3), pan fo'r datganiad o'r personau a enwebwyd yn dangos enwau blaen neu gyfenwau a ddefnyddir yn gyffredin gan ymgeisydd, caiff y swyddog canlyniadau ddefnyddio'r enwau blaen neu'r cyfenwau hynny a ddefnyddir yn gyffredin i ddatgan canlyniadau'r etholiad a rhoi hysbysiad yn eu cylch."

103. Yn rheol 66 (danfon dogfennau i'r swyddog cofrestru mewn etholiadau lle ceir gornest)—

(a) ym mharagraff (2), yn y geiriau agoriadol, ar ôl "a ganlyn" mewnosoder "yn ddiogel";

(b) ar ôl paragraff (3) mewnosoder—

"(4) Mewn perthynas â phob pecyn, rhaid i'r swyddog canlyniadau ddarparu—

(a) disgrifiad o gynnwys y pecyn,

(b) dyddiad yr etholiad y mae'r pecyn yn gysylltiedig ag ef, ac

(c) enw'r ardal etholiadol y cynhaliwyd yr etholiad ar ei chyfer.

(5) Rhaid i'r swyddog cofrestru wneud trefniadau—

(a) i storio'n ddiogel yr holl ddogfennau sy'n dod i law yn unol â'r rheol hon, a

(b) i atal unrhyw fynediad heb awdurdod at y dogfennau hynny."

104. Yn Atodiad 1 (ffurf papur enwebu), yn lle'r tabl yn adran 4 (datganiad yr ymgeisydd o aelodaeth plaid) rhodder—

<table>
<tr><td>"Enw neu enwau cofrestredig pob plaid wleidyddol gofrestredig</td><td colspan="2">Y dyddiadau yn ystod y cyfnod o 12 mis pan oeddech yn aelod (gan ddefnyddio'r fformat dd/mm/bbbb i dd/mm/bbbb)

• Does dim angen i chi lenwi'r tabl os ydych wedi cynnwys disgrifiad plaid a ganiateir yn adran 3 ac nad ydych wedi bod yn aelod o unrhyw blaid wleidyddol gofrestredig yn ystod y cyfnod o 12 mis heblaw'r blaid neu'r pleidiau y mae'r disgrifiad yn ymwneud â hi neu â nhw.
• Os oeddech chi'n aelod o blaid ar ddechrau'r cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn O fydd dechrau'r cyfnod.
• Os gwnaethoch ymuno â phlaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn O fydd y dyddiad y gwnaethoch ymuno â'r blaid.
• Os gwnaethoch beidio â bod yn aelod o blaid yn ystod y cyfnod, y dyddiad a ddarperir yn y golofn Hyd at fydd y dyddiad y gwnaethoch adael y blaid.
• Os ydych yn parhau i fod yn aelod o blaid pan fyddwch yn llofnodi'r ffurflen, cewch roi "nawr" yn y golofn Hyd at yn hytrach na dyddiad.</td></tr>
<tr><td></td><td>O</td><td>Hyd at"</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

105. Yn Atodiad 2 (y papur pleidleisio)—

(a) yn ffurf blaen y papur pleidleisio—

(i) yn y paragraff cyntaf, ar ôl "[rhowch enw'r cyngor cymuned]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ardal etholiadol]";

(ii) yn yr ail baragraff—

(aa) yn lle "y blwch nesaf at eich dewis" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â'ch dewis";

(bb) yn lle "y blwch nesaf at bob un o'ch dewisiadau" rhodder "y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o'ch dewisiadau";

(iii) mae enwau'r ymgeiswyr wedi eu diwygio fel a ganlyn—

(aa) yn lle "JAMES, Lisa" rhodder "THOMAS, Rhiannon";

(bb) yn lle "THOMAS, Gareth" rhodder "SINGH, Mushaq";

(cc) yn lle "THOMAS RICHARDS, Angharad" rhodder "DAVID, Brandon";

(dd) yn lle "WYATT, Cath" rhodder "PAINTER, Heather";

(b) yn ffurf cefn y papur pleidleisio, yn y ffurf cyfarwyddydau ynghylch argraffu'r papur pleidleisio—

(i) ym mharagraff 3(a), ar ôl "[rhowch enw'r cyngor cymuned]" mewnosoder "– [rhowch enw'r ardal etholiadol]";

(ii) ym mharagraff 3(b)—

(aa) yn lle “y blwch nesaf at eich dewis” rhodder “y bocs pleidleisio gyferbyn â’ch dewis”;

(bb) yn lle “y blwch nesaf at bob un o’ch dewisiadau” rhodder “y bocs pleidleisio gyferbyn â phob un o’ch dewisiadau”.

106. Yn Atodiad 4 (datganiadau pleidleisio post)—

(a) yn ffurf y datganiad pleidleisio post i’w defnyddio pan gaiff papurau pleidleisio drwy’r post eu dyroddi a’u derbyn ar y cyd, yn y cyfarwyddiadau ar farcio’r papur pleidleisio a chwblhau’r datganiad pleidleisio drwy’r post, yng nghyfarwyddiad 2, yn lle “blwch” yn y ddau le y mae’n digwydd, rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) yn ffurf y datganiad pleidleisio post i’w defnyddio pan gyfunir polau ond na chyfunir y broses o ddyroddi a derbyn papurau pleidleisio drwy’r post, yn y cyfarwyddiadau ar farcio’r papur pleidleisio a chwblhau’r datganiad pleidleisio drwy’r post, yng nghyfarwyddiad 2, yn lle “blwch” yn y ddau le y mae’n digwydd, rhodder “bocs pleidleisio”.

107. Yn Atodiad 5 (cardiau pleidleisio)—

(a) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol i’w anfon neu i’w ddanfon at etholwr sy’n pleidleisio’n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn yr ail baragraff, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) yn y cerdyn pleidleisio swyddogol dirprwy i’w anfon neu i’w ddanfon at ddirprwy sy’n pleidleisio’n bersonol, ar gefn y cerdyn, yn y trydydd paragraff, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”.

108. Yn Atodiad 6 (canllawiau i bleidleiswyr mewn pleidleisiau cyfun)—

(a) yng nghyfarwyddyd 3, yn lle “blwch” rhodder “bocs pleidleisio”;

(b) ar ddiwedd y ffurf, ar ôl y paragraff olaf, mewnosoder—

“**Mae pleidleisio yn gyfrinachol. Peidiwch â gadael i neb weld sut rydych chi wedi pleidleisio.**

Os ydych chi’n gwneud camgymeriad neu os oes arnoch angen help, gofynnwch i’r staff.”

109. Yn Atodiad 8 (ffurf datganiad sydd i’w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau)—

(a) yn nheitl y ffurf, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(b) yn yr ail baragraff, ar ôl “[rhowch enw’r pleidleisiwr sy’n cael cymorth]” mewnosoder “**”;

(c) yn y pedwerydd paragraff, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(d) yn y paragraff sydd wedi ei farcio â seren, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(e) ar ôl y paragraff sydd wedi ei farcio â seren mewnosoder—

“**Nid yw enw’r pleidleisiwr i gael ei ychwanegu pan fydd gan y pleidleisiwr gofnod dienw. Yn hytrach, dim ond rhif y pleidleisiwr sydd i gael ei ychwanegu (*gweler nodyn 3*).”;

(f) yn y nodiadau ar ffurf y datganiad sydd i’w wneud gan gydymaith pleidleisiwr ag anableddau yn etholiad cynghorwyr i gyngor cymuned—

(i) ym mhennawd y nodiadau, yn lle “anableddau” rhodder “amhariad difrifol ar y golwg neu anabledd arall neu anallu i ddarllen”;

(ii) yn lle nodyn 1 rhodder—

“1. Rhif y pleidleisiwr yw rhif y person hwnnw yn y gofrestr sydd i’w defnyddio yn yr etholiad neu, hyd nes y cyhoeddir y gofrestr, rif y person hwnnw, os oes rhif, yn y rhestrau etholwyr ar gyfer y gofrestr honno. Mae rhif yr etholwr i’w weld ar y cerdyn pleidleisio a anfonwyd ato yn fuan ar ôl cyhoeddi’r etholiad neu gellir cysylltu â’r swyddog cofrestru i’w gadarnhau.”;

(iii) ar ôl nodyn 2 mewnosoder—

“3. Pan fo gan y pleidleisiwr gofnod dienw, dim ond rhif y pleidleisiwr yn y copïau o’r cofnodion cofrestru, ac nid enw’r pleidleisiwr, sydd i’w roi yn y rhestr o bleidleiswyr ag anableddau sy’n cael cymorth gan gymdeithion.”

Jayne Bryant
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai, un o Weinidogion Cymru
11 Mawrth 2026

© Hawlfraint y Goron 2026

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y DU gan Y Llyfrfa Cyf dan awdurdod a goruchwyliaeth Saul Nassé, Rheolwr Llyfrfa Ei Fawrhydi ac Argraffydd y Brenin ar gyfer Cymru.

WELSH STATUTORY INSTRUMENTS

2026 No. 84

LOCAL GOVERNMENT, WALES

REPRESENTATION OF THE PEOPLE, WALES

The Local Elections (Wales) (Amendment) Rules 2026

EXPLANATORY NOTE

(This note is not part of the Rules)

These Rules, the Local Elections (Wales) (Amendment) Rules 2026, amend—

(a) the Local Elections (Principal Areas) (Wales) Rules 2021 (S.I. 2021/1459 (W. 374)) ("the Principal Areas Rules"), and

(b) the Local Elections (Communities) (Wales) Rules 2021 (S.I. 2021/1460 (W. 375)) ("the Communities Rules").

Amendments to the Principal Areas Rules and the Communities Rules

The Principal Areas Rules and the Communities Rules set out the rules for the conduct of elections of councillors to principal and community councils in Wales. Both sets of rules contain two Schedules. The Schedules set out the detailed rules for conducting elections, which differ slightly depending on whether the poll for an election is combined with the poll of another election. Parts 2 and 3 of these Rules set out the amendments to the rules contained in those Schedules.

Rules 4, 32, 61 and 86 amend the rules on nomination papers to allow candidates to include a description in their nomination papers that is a joint description that has been registered by more than one registered political party.

Rules 5, 33, 62 and 87 amend the rules enabling the returning officer to correct minor errors in nomination papers and home address forms. As the prescribed nomination papers do not require candidates to include their electoral numbers, the rules enabling returning officers to correct minor errors in connection with electoral numbers are omitted.

Rules 6, 34, 63 and 88 amend the rules on the inspection of nomination papers to require the returning officer to take reasonable steps to ensure that those forms can be inspected where they have been delivered electronically.

Rules 7, 35, 64 and 89 amend the rules on the inspection of home address forms to require the returning officer to take reasonable steps to ensure those forms can be inspected by the qualifying persons where they have been delivered electronically.

Rules 8, 36, 65 and 90 amend the rules in relation to ballot papers to require the words “Wales”, “Welsh”, “Cymru” or “Cymreig” to be included on the ballot paper as part of a description where a candidate has requested their use during the nomination process.

Rules 9, 37, 66 and 91 amend the rules in relation to the use of schools and public rooms for the purposes of conducting the poll so that the use of a room in an unoccupied building for that purpose does not render a person liable to pay any council tax or non-domestic rates.

Rules 10, 38, 67 and 92 amend the rules on the appointment of presiding officers and clerks to clarify that a presiding officer may not authorise clerks to order the arrest of any person at a polling station.

Rules 11, 39, 68 and 93 amend the rules dealing with the equipment that must be provided at polling stations. The amendments make further provision in relation to the use of electronic versions of the registers of electors, lists of postal and proxy voters and the corresponding number lists. They also amend the requirements in relation to the equipment that must be provided to assist people to vote independently.

Rules 12, 13, 40, 41, 69, 70, 94 and 95 amend the rules on the appointment of polling and counting agents to facilitate the use of e-mail addresses for these agents.

Rules 14, 42, 71 and 96 amend the rules in relation to the sealing of ballot boxes to amend the reference to the returning officer’s seal to a reference to the presiding officer’s seal.

Rules 15, 43, 72 and 97 replace the rules setting out the questions that can be asked of persons who attend at the polling station to vote. These rules are amended to make it clear that the questions can be asked in Welsh or English, and the amended rules set out the text of the questions in both languages.

Rules 16, 17, 44, 45, 73, 74, 98 and 99 amend the rules in relation to voters with a disability or who are unable to read to replace all references to blindness with references to severe sight impairment.

Rules 18, 46, 75 and 100 amend the rules on tendered ballot papers to clarify that the questions referred to in paragraph (1) of those rules are the questions that may be asked in accordance with rule 40.

Rules 19, 47, 76 and 101 amend the rules detailing the procedure that must be followed on the close of the poll. The amendments—

(a) restate paragraph (2) of the rules so that it is clearer for the reader,

(b) require the returning officer to also place in sealed packets, any postal ballot papers and postal voting statements that have been returned to the polling station and have not otherwise been collected during the course of the day, and

(c) deal with the sealing of any electronic registers and lists that have been used at the polling station.

Rules 20, 21, 48, 49, 77 and 102 amend the rules in relation to the declaration of the election results to require the returning officer to give the declaration and provide the public notice of the results in both Welsh and English. The rules are also amended to enable the returning officer to use any commonly used surnames or forenames of candidates when making the declaration of the results and providing the public notice of those results, where those commonly used surnames or forenames were included on the statement of persons nominated.

Rules 22, 50, 78 and 103 amend the rules on the delivery of documents to the registration officer following the election to clarify that those documents are to be delivered securely and thereafter stored securely, and to set out the information that must be included on the packets in which the documents are so delivered.

Rules 23 to 30, 51 to 58, 79 to 84 and 104 to 109 amend the appendices to the rules which contain the prescribed text for the forms to be used at local government elections to reflect amendments made to the substantive rules and to clarify certain elements of the forms.

Amendments to the Communities Rules

Rule 59 amends rule 5(12) of the Communities Rules which deals with the filling of casual vacancies of community councillors. The amendment provides that for the purposes of rule 5, a councillor's final six months in office is the period of six months ending on the fourth day after the next ordinary election of community councillors.

The Welsh Ministers' Code of Practice on the carrying out of Regulatory Impact Assessments was considered in relation to these Rules. As a result, a regulatory impact assessment has been prepared as to the likely costs and benefits of complying with these Rules. A copy can be obtained from the Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ and on the Welsh Government's website at www.gov.wales.

2026 No. 84

LOCAL GOVERNMENT, WALES

REPRESENTATION OF THE PEOPLE, WALES

The Local Elections (Wales) (Amendment) Rules 2026

Made	*11 March 2026*
Coming into force	*13 March 2026*

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred by section 89(6) of the Local Government Act 1972(**1**) and section 36A(1) to (5) and (9) of the Representation of the People Act 1983(**2**), make the following Rules.

In accordance with section 36A(7) of the Representation of the People Act 1983, the Welsh Ministers have consulted such persons as they considered appropriate.

In accordance with the Senedd approval procedure applied by section 36A(10) of that Act, a draft of this Welsh statutory instrument was laid before, and approved by resolution of, Senedd Cymru.

PART 1
General

Title, coming into force and transitional provision

1.—(1) The title of these Rules is the Local Elections (Wales) (Amendment) Rules 2026.

(2) These Rules come into force on 13 March 2026.

(3) Despite the coming into force of these Rules under paragraph (2), they do not have effect in relation to—

(a) the conduct of an election of councillors to a county or county borough council if, in the event of an election being contested, the poll would take place before 6 May 2027;

(**1**) 1972 c. 70. Section 89(6) was amended by paragraph 13 of Schedule 8 to the Representation of the People Act 1983 (c. 2) and paragraph 1(6) of Schedule 2 to the Local Government and Elections (Wales) Act 2021 (asc 1).

(**2**) 1983 c. 2. Section 36A was inserted by section 13(3) of the Local Government and Elections (Wales) Act 2021 (asc 1).

(b) the conduct of an election of councillors to a community council if, in the event of the election being contested, the poll would take place before 6 May 2027.

Interpretation

2. In these Rules—

"the 1983 Act" ("*Deddf 1983*") means the Representation of the People Act 1983;

"the Communities Rules" ("y *Rheolau Cymunedau*") means the Local Elections (Communities) (Wales) Rules 2021(**3**);

"the Principal Areas Rules" ("y *Rheolau Prif Ardaloedd*") means the Local Elections (Principal Areas) (Wales) Rules 2021(**4**).

PART 2

Amendment of the Principal Areas Rules

Schedule 1 to the Principal Areas Rules

3. Schedule 1 to the Principal Areas Rules (rules for conduct of an election of councillors for a principal area where poll is not taken together with poll at another election) is amended in accordance with rules 4 to 30.

4. In rule 6 (nomination papers: descriptions), for paragraph (4)(b) substitute—

"(b) the description—

(i) consists of the registered name of each of the parties shown in either or both of the versions described in paragraph (5), or

(ii) is a description registered for use by each of the parties under section 28B of the Political Parties, Elections and Referendums Act 2000(**5**) (joint descriptions), and".

5. In rule 16 (correction of minor errors in nomination papers or home address forms), omit paragraph (2)(a).

6. In rule 17 (inspection of nomination papers), after paragraph (3) insert—

"(4) Where nomination papers have been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that they can be accessed for the purposes of inspecting them."

7. In rule 18 (inspection of home address forms), after paragraph (2) insert—

"(2A) Where a home address form has been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that the persons mentioned in paragraph (1) can access that form for the purposes of inspecting it."

8. In rule 22(**6**) (the ballot papers), after paragraph (4)(a) insert—

(**3**) 2021/1460 (W. 375), amended by S.I. 2022/263 (W. 79).
(**4**) 2021/1459 (W. 374), amended by S.I. 2022/263 (W. 79) and S.I. 2023/1064 (W. 180).
(**5**) 2000 c. 41. Section 28B was inserted by section 49(1) of the Electoral Administration Act 2006 (c. 22).
(**6**) Rule 22 was amended by rule 3(3) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

"(aa) where a candidate has elected to use the word "Wales", "Welsh", "Cymru" or "Cymreig" in a description as set out in rules 6(7) and 7, display that word or those words on the ballot paper,".

9. In rule 26 (use of schools and public rooms), after paragraph (2) insert—

"(3) The use of a room in an unoccupied building for the purpose of taking the poll or counting the votes, does not render a person liable to pay any council tax or non-domestic rates."

10. In rule 30(**7**) (appointment of presiding officers and clerks), in paragraph (5) after "except ordering the" insert "arrest,".

11. In rule 32(**8**) (equipment of polling stations)—

(a) after paragraph (3) insert—

"(3A) The documents provided in accordance with paragraph (3)(b), (d) and (e) may be provided in paper form or electronic form.";

(b) for paragraph (6)(b) substitute—

"(b) such equipment as it is reasonable to provide for the purposes of enabling, or making it easier for, relevant persons to vote independently in the manner directed by rule 42, including in relation to voting secretly.";

(c) after paragraph (6) insert—

"(6A) In this rule, "relevant persons" means persons who find it difficult or impossible to vote in the manner directed by rule 42 because of—

(a) severe sight impairment or partial sight, or

(b) other disability.";

(d) omit paragraph (8);

(e) in paragraph (11)(a), for "box" substitute "voting box";

(f) in paragraph (11)(b), for "box" substitute "voting box";

(g) in paragraph (12)(a), in the Welsh language text, for "blwch pleidleisio" substitute "bocs pleidleisio";

(h) after paragraph (12) insert—

"(13) The Electoral Commission must give guidance to returning officers in relation to the duty imposed by paragraph (6)(b).

(14) Before giving guidance under paragraph (13), the Electoral Commission must consult such persons, including bodies representing the interests of relevant persons, as it considers appropriate.

(15) In performing the duty imposed by paragraph (6)(b), a returning officer must have regard to guidance given under paragraph (13)."

12. In rule 33 (appointment of polling and counting agents)—

(a) in paragraph (8)(a), for "and addresses" substitute ", postal addresses and e-mail addresses, where available,";

(**7**) Rule 30 was amended by regulation 3(2) of S.I. 2022/263 (W. 79).
(**8**) Rule 32 was amended by rule 3(6) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

(b) in paragraph (9)(b), for "and address" substitute ", postal address and e-mail address, where available".

13. In rule 34 (polling and counting agents: supplemental provision), after paragraph (3) insert—

"(3A) Any notice required to be given to a counting agent by the returning officer may be sent to the postal or e-mail address provided in the notice of appointment."

14. In rule 39(3)(b) (sealing of ballot boxes), for "returning officer's" substitute "presiding officer's".

15. For rule 40 (questions that may be put to voters) substitute—

"Questions to be put to voters

40.—(1) At the time of an application for a ballot paper, but not afterwards, the presiding officer may put to any person described in column (1) of Table 1 (set out in paragraph (4)) or in column (1) of Table 2 (set out in paragraph (5)), one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(2) If required to do so by a candidate or the candidate's election or polling agent, the presiding officer must put to any person described in column (1) of Table 1, one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(3) A question may be asked in English (as set out in column (2) of the Tables) or Welsh (as set out in column (3) of the Tables).

(4) Table 1 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) and that a candidate, or a candidate's election or polling agent, may require to be put under paragraph (2).

Table 1

Column (1)	***Column (2)***	***Column (3)***
Description	**Questions to be asked in English**	**Questions to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?" <u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.* 1(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?" <u>Nodiadau ar 1(a)</u> *Yna rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.* 1(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	election of councillors for this county/county borough, otherwise than as proxy for some other person?" <u>Notes to 1(b)</u> *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?" <u>Nodiadau ar 1(b)</u> *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
2. A person applying as a proxy for an elector other than an elector who has an anonymous entry	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question*	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr*

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector. *<u>Note to 2(b)</u>* *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	*dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr.* *<u>Nodyn ar 2(b)</u>* *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
3. A person applying as proxy for an elector who has an anonymous entry, instead of the questions at entry 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" *<u>Note to 3(a) to (c)</u>* *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" *<u>Nodyn ar 3(a) i (c)</u>* *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. A person applying as proxy who has	4 "Have you already voted, in this or another	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
been asked the question numbered 2(c) or 3(c) and has not answered "yes"	electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>*Note to 4*</u> *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>*Nodyn ar 4*</u> *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*

(5) Table 2 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) but cannot be required to put under paragraph (2).

Table 2

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
Description	**Question to be asked in English**	**Question to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector in relation to whom there is an entry in the postal voters list	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. A person applying as proxy who is named in the proxy postal voters list	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) A ballot paper must not be given to any person required to answer one or more of the questions in Table 1 or 2 unless the person has answered the question or questions satisfactorily.

(7) Except as authorised by this rule, no inquiry is permitted as to the right of any person to vote.

(8) In this rule, "the copies of the registration records" means the copies provided by the returning officer for the polling station under rule 32(3)(b) and (c) (copies of the relevant register of electors and copies of any notices issued under section 13B(3B) or (3D) of the 1983 Act relating to the relevant register of electors)."

16. In rule 43(1)(a) (voters with a disability or unable to read: marking of votes by presiding officer), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

17. In rule 44 (voters with a disability or unable to read: assistance of companions)—

(a) in paragraph (1), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(b) in paragraph (2), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(c) in paragraph (3), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(d) in paragraph (6)(a), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

18. In rule 46(1) (tendered ballot papers: circumstances where available), in the opening words, after "the poll" insert "in accordance with rule 40,".

19. In rule 51(**9**) (procedure on close of poll)—

(a) for paragraph (2) substitute—

"(2) In the presence of any polling agents who are in the polling station, the presiding officer must—

(a) seal each ballot box in use at the polling station so as to prevent the introduction of additional ballot papers, using the presiding officer's seal and the seals of any polling agents who wish to affix their seals, and

(b) attach any ballot box key to the ballot box.";

(b) after paragraph (3)(f) insert—

"(g) the postal ballot papers and postal voting statements which have been returned by hand to the polling station, unless previously collected in accordance with regulation 79(4) of the Representation of the People (England and Wales) Regulations 2001(**10**).";

(c) in paragraph (3A), for "or (f)" substitute ", (f) or (g)";

(d) after paragraph (3B) insert—

"(3C) Documents sealed in accordance with paragraphs (3)(c) and (d) and (3B) may be sealed in physical packets or electronic packets, and seals that are applied to those packets may be applied physically or electronically, as appropriate."

20. In rule 60 (declaration of result)—

(a) after paragraph (1) insert—

(**9**) Rule 51 was amended by regulation 3(2)(b) of S.I. 2022/263 (W. 79).
(**10**) S.I. 2001/341. Regulation 79(4) was added by S.I. 2006/752 and subsequently amended by S.I. 2006/2910 and S.I. 2023/1225.

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1) must be made in Welsh and English.";

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

21. In rule 60W(**11**) (declaration of result at contested election)—

(a) after paragraph (1) insert—

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1) must be made in Welsh and English.";

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

22. In rule 62(**12**) (delivery of documents to registration officer at contested elections)—

(a) in paragraph (2), in the opening words, after "must" insert "securely";

(b) after paragraph (2) insert—

"(3) In relation to each packet, the returning officer must provide—

(a) a description of the contents of the packet,

(b) the date of election to which the packet relates, and

(c) the name of the electoral ward for which the election was held.

(4) The registration officer must make arrangements to—

(a) securely store all documents received in accordance with this rule, and

(b) prevent any unauthorised access to those documents."

23. In Appendix 1 (form of nomination paper), for the table in section 4 (candidate's statement of party membership) substitute—

"**Registered name or names of each registered political party**	**The dates during the 12 months period when you were a member (using the format dd/mm/yyyy to dd/mm/yyyy)** • *You do not need to complete the table if you have included a permitted party description in section 3 and have not been a member of any*

(**11**) Rule 60W was inserted by rule 4(2) of S.I. 2023/1064 (W. 180).
(**12**) Rule 62 was amended by rule 5 of S.I. 2023/1064 (W. 180).

	registered political party during the 12 months period other than the party or parties to which the description relates. • *If you were a member of a party at the start of the period, the date provided in the **From** column will be the start of the period.* • *If you joined a party during the period, the date provided in the **From** column will be the date you joined the party.* • *If you ceased to be a member of a party during the period, the date provided in the **To** column will be the date on which you left the party.* • *If you remain a member of a party when you sign the form, you can insert "now" in the **To** column instead of a date.*	
	From	***To***"

24. In Appendix 2 (ballot paper)—

(a) in the form of front of ballot paper—

(i) in the first paragraph, after "[insert the name of the county or county borough council]" insert "– [insert name of ward]";

(ii) in the second paragraph—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices";

(iii) the candidates' names are amended as follows—

(aa) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(bb) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(cc) for "THOMAS RICHARDS, Angharad" substitute "DAVID, Brandon";

(dd) for "WYATT, Cath" substitute "PAINTER, Heather";

(b) in the form of back of ballot paper, in the form of direction as to printing the ballot paper—

(i) in paragraph 3(a), after "[insert the name of the county or county borough council]" insert "– [insert name of ward]";

(ii) in paragraph 3(b)—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices".

25. In Appendix 2A(**13**) (ballot paper), in the form of front of ballot paper, the candidates' names are amended as follows—

(a) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(b) for "KAY, Michael" substitute "EVANS, Paul David";

(c) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(d) for "THOMAS RICHARDS, Angharad" substitute "BRANDON, David";

(e) for "WILLIAMS, Sian" substitute "WILLIAMS, Claire";

(f) for "WYATT, Cath" substitute "PAINTER, Heather";

(g) for "XERRI, Matthew" substitute "SMITH, Joan Hazel".

26. In Appendix 4 (form of postal voting statement), in the instructions on marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in both versions of instruction 2, for "box" substitute "voting box".

27. In Appendix 5 (poll cards)—

(a) in the official poll card to be sent or delivered to an elector voting in person, on the back of card, in the second paragraph, for "box" substitute "voting box";

(b) in the official proxy poll card to be sent or delivered to a proxy voting in person, on the back of card, in the third paragraph, for "box" substitute "voting box".

28. In Appendix 6 (guidance for voters)—

(a) in direction 2, for "box" substitute "voting box";

(b) at the end of the form, after the final paragraph, insert—

"**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**

If you make a mistake or need some help, just ask the staff."

29. In Appendix 6A(**14**) (guidance for voters), at the end of the form, after the final paragraph, insert—

"**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**

If you make a mistake or need some help, just ask the staff."

30. In Appendix 8 (form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities)—

(a) in the title of the form, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(b) in the first paragraph, after "[insert name of voter being assisted]" insert "******";

(c) in the third paragraph, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(d) in the asterisked paragraph, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(e) after the asterisked paragraph insert—

"******The name of the voter is <u>not</u> to be added when the voter has an anonymous entry. Instead, only the voter's number is to be added (*see note 3*).";

(**13**) Appendix 2A was inserted by rule 6(2) of S.I. 2023/1064 (W. 180).
(**14**) Appendix 6A was inserted by rule 6(5) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

(f) in the notes to the form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities—

(i) in the heading of the notes, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(ii) for note 1 substitute—

"1. The voter's number is that person's number in the register to be used at the election or, pending publication of the register, that person's number, if any, in the electors lists for that register. The voter's number can be found on the poll card which was sent to them shortly after the election was announced or can be checked by contacting the registration officer.";

(iii) after note 2 insert—

"3. Where the voter has an anonymous entry, only the voter's number in the copies of the registration records, and not the voter's name, is to be entered in the list of voters with disabilities assisted by companions."

Schedule 2 to the Principal Areas Rules

31. Schedule 2 to the Principal Areas Rules (rules for conduct of an election of councillors for a principal area where poll is taken together with poll at a relevant election) is amended in accordance with rules 32 to 58.

32. In rule 6 (nomination papers: descriptions), for paragraph (4)(b) substitute—

"(b) the description—

(i) consists of the registered name of each of the parties shown in either or both of the versions described in paragraph (5), or

(ii) is a description registered for use by each of the parties under section 28B of the Political Parties, Elections and Referendums Act 2000 (joint descriptions), and".

33. In rule 16 (correction of minor errors in nomination papers or home address forms), omit paragraph (2)(a).

34. In rule 17 (inspection of nomination papers), after paragraph (3) insert—

"(4) Where nomination papers have been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that they can be accessed for the purposes of inspecting them."

35. In rule 18 (inspection of home address forms), after paragraph (2) insert—

"(2A) Where a home address form has been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that the persons mentioned in paragraph (1) can access that form for the purposes of inspecting it."

36. In rule 22(**15**) (the ballot papers), after paragraph (4)(a) insert—

"(aa) where a candidate has elected to use the word "Wales", "Welsh", "Cymru" or "Cymreig" in a description as set out in rules 6(7) and 7, display that word or those words on the ballot paper,".

(**15**) Rule 22 was amended by rule 7(3) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

37. In rule 26 (use of schools and public rooms), after paragraph (2) insert—

"(3) The use of a room in an unoccupied building for the purpose of taking the poll or counting the votes, does not render a person liable to pay any council tax or non-domestic rates."

38. In rule 30(**16**) (appointment of presiding officers and clerks), in paragraph (5) after "except ordering the" insert "arrest,".

39. In rule 32(**17**) (equipment of polling stations)—

(a) after paragraph (5) insert—

"(5A) The documents provided in accordance with paragraph (5)(b), (d) and (e) may be provided in paper form or electronic form.";

(b) for paragraph (8)(b) substitute—

"(b) such equipment as it is reasonable to provide for the purposes of enabling, or making it easier for, relevant persons to vote independently in the manner directed by rule 42, including in relation to voting secretly.";

(c) after paragraph (8) insert—

"(8A) In this rule, "relevant persons" means persons who find it difficult or impossible to vote in the manner directed by rule 42 because of—

(a) severe sight impairment or partial sight, or

(b) other disability.";

(d) omit paragraph (10);

(e) in paragraph (13)(a), for "box" substitute "voting box";

(f) in paragraph (13)(b), for "box" substitute "voting box";

(g) in paragraph 13A(a), in the Welsh language text, for "blwch pleidleisio" substitute "bocs pleidleisio";

(h) after paragraph (14) insert—

"(15) The Electoral Commission must give guidance to returning officers in relation to the duty imposed by paragraph (8)(b).

(16) Before giving guidance under paragraph (15), the Electoral Commission must consult such persons, including bodies representing the interests of relevant persons, as it considers appropriate.

(17) In performing the duty imposed by paragraph (8)(b), a returning officer must have regard to guidance given under paragraph (15)."

40. In rule 33 (appointment of polling and counting agents)—

(a) in paragraph (8)(a), for "and addresses" substitute ", postal addresses and e-mail addresses, where available,";

(b) in paragraph (9)(b), for "and address" substitute ", postal address and e-mail address, where available".

(**16**) Rule 30 was amended by regulation 3(3) of S.I. 2022/263 (W. 79).
(**17**) Rule 32 was amended by rule 7(6) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

41. In rule 34 (polling and counting agents: supplemental provision), after paragraph (3) insert—

"(3A) Any notice required to be given to a counting agent by the returning officer may be sent to the postal or e-mail address provided in the notice of appointment."

42. In rule 39(3)(b) (sealing of ballot boxes), for "returning officer's" substitute "presiding officer's".

43. For rule 40 (questions that may be put to voters) substitute—

"Questions to be put to voters

40.—(1) At the time of an application for a ballot paper, but not afterwards, the presiding officer may put to any person described in column (1) of Table 1 (set out in paragraph (4)) or in column (1) of Table 2 (set out in paragraph (5)), one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(2) If required to do so by a candidate or the candidate's election or polling agent, the presiding officer must put to any person described in column (1) of Table 1, one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(3) A question may be asked in English (as set out in column (2) of the Tables) or Welsh (as set out in column (3) of the Tables).

(4) Table 1 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) and that a candidate, or a candidate's election or polling agent, may require to be put under paragraph (2).

Table 1

Column (1)	***Column (2)***	***Column (3)***
Description	**Questions to be asked in English**	**Questions to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?" <u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.* 1(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for this county/county	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?" <u>Nodiadau ar 1(a)</u> *Yna rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.* 1(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	borough, otherwise than as proxy for some other person?" <u>*Notes to 1(b)*</u> The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.	cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?" <u>*Nodiadau ar 1(b)*</u> *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
2. A person applying as a proxy for an elector other than an elector who has an anonymous entry	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another electoral ward, at the election of councillors for the county/county borough, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>*Notes to 2(a) to (c)*</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the*	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>*Nodiadau ar 2(a) i (c)*</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at*

Column (1)	Column (2)	Column (3)
	presiding officer reads out the name of the elector. *<u>Note to 2(b)</u>* *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	*CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr*. *<u>Nodyn ar 2(b)</u>* *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*
3. A person applying as proxy for an elector who has an anonymous entry, instead of the questions at entry 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" *<u>Note to 3(a) to (c)</u>* *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" *<u>Nodyn ar 3(a) i (c)</u>* *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. A person applying as proxy who has been asked the question numbered	4 "Have you already voted, in this or another electoral ward,	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall,

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
2(c) or 3(c) and has not answered "yes"	at the election of councillors for the county/county borough, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>Note to 4</u> *The presiding officer must say either "county" or "county borough", as appropriate. The words ", in this or another electoral ward," may be omitted if an election is taking place only in one electoral ward.*	yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r sir/fwrdeistref sirol, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>Nodyn ar 4</u> *Rhaid i'r swyddog llywyddu ddweud naill ai "sir" neu "fwrdeistref sirol", fel y bo'n briodol. Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward etholiadol hon neu mewn ward etholiadol arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward etholiadol yn unig.*

(5) Table 2 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) but cannot be required to put under paragraph (2).

Table 2

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
Description	**Question to be asked in English**	**Question to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector in relation to whom there is an entry in the postal voters list	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. A person applying as proxy who is named in the proxy postal voters list	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) A ballot paper must not be given to any person required to answer one or more of the questions in Table 1 or 2 unless the person has answered the question or questions satisfactorily.

(7) Except as authorised by this rule, no inquiry is permitted as to the right of any person to vote.

(8) In this rule, "the copies of the registration records" means the copies provided by the returning officer for the polling station under rule 32(5)(b) and (c) (copies of the relevant register of electors and copies of any notices issued under section 13B(3B) or (3D) of the 1983 Act relating to the relevant register of electors)."

44. In rule 43(1)(a) (voters with a disability or unable to read: marking of votes by presiding officer), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

45. In rule 44 (voters with a disability or unable to read: assistance of companions)—

(a) in paragraph (1), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(b) in paragraph (2), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(c) in paragraph (3), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(d) in paragraph (7)(a), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

46. In rule 46(1) (tendered ballot papers: circumstances where available), in the opening words, after "the poll" insert "in accordance with rule 40,".

47. In rule 51(**18**) (procedure on close of poll)—

(a) for paragraph (2) substitute—

"(2) In the presence of any polling agents who are in the polling station, the presiding officer must—

(a) seal each ballot box in use at the polling station so as to prevent the introduction of additional ballot papers, using the presiding officer's seal and the seals of any polling agents who wish to affix their seals, and

(b) attach any ballot box key to the ballot box.";

(b) after paragraph (3)(f) insert—

"(g) the postal ballot papers and postal voting statements which have been returned by hand to the polling station, unless previously collected in accordance with regulation 79(4) of the Representation of the People (England and Wales) Regulations 2001.";

(c) in paragraph (3A), for "or (f)" substitute ", (f) or (g)";

(d) after paragraph (3B) insert—

"(3C) Documents sealed in accordance with paragraphs (3)(c) and (d) and (3B) may be sealed in physical packets or electronic packets, and seals that are applied to those packets may be applied physically or electronically, as appropriate."

48. In rule 64 (declaration of result)—

(a) after paragraph (1) insert—

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1), must be made in Welsh and English.";

(**18**) Rule 51 was amended by regulation 3(3) of S.I. 2022/263 (W. 79).

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

49. In rule 64Z1(**19**) (declaration of result at contested election)—

(a) after paragraph (1) insert—

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1), must be made in Welsh and English.";

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

50. In rule 66(**20**) (delivery of documents to registration officer at contested elections)—

(a) in paragraph (2), in the opening words, after "must" insert "securely";

(b) after paragraph (3) insert—

"(4) In relation to each packet, the returning officer must provide—

(a) a description of the contents of the packet,

(b) the date of election to which the packet relates, and

(c) the name of the electoral ward for which the election was held.

(5) The registration officer must make arrangements to—

(a) securely store all documents received in accordance with this rule, and

(b) prevent any unauthorised access to those documents."

51. In Appendix 1 (form of nomination paper), for the table in section 4 (candidate's statement of party membership) substitute—

"**Registered name or names of each registered political party**	**The dates during the 12 months period when you were a member (using the format dd/mm/yyyy to dd/mm/yyyy)** • *You do not need to complete the table if you have included a permitted party description in section 3 and have not been a member of any registered political party during the 12 months period other than the party or parties to which the description relates.*

(**19**) Rule 64Z1 was inserted by rule 8(2) of S.I. 2023/1064 (W. 180).
(**20**) Rule 66 was amended by rule 9 of S.I. 2023/1064 (W. 180).

	• *If you were a member of a party at the start of the period, the date provided in the **From** column will be the start of the period.* • *If you joined a party during the period, the date provided in the **From** column will be the date you joined the party.* • *If you ceased to be a member of a party during the period, the date provided in the **To** column will be the date on which you left the party.* • *If you remain a member of a party when you sign the form, you can insert "now" in the **To** column instead of a date.*	
	From	***To***"

52. In Appendix 2 (ballot paper)—

(a) in the form of front of ballot paper—

(i) in the first paragraph, after "[insert the name of the county or county borough council]" insert "– [insert name of ward]";

(ii) in the second paragraph—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices";

(iii) the candidate names are amended as follows—

(aa) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(bb) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(cc) for "THOMAS RICHARDS, Angharad" substitute "DAVID, Brandon";

(dd) for "WYATT, Cath" substitute "PAINTER, Heather";

(b) in the form of back of ballot paper, in the form of direction as to printing the ballot paper—

(i) in paragraph 3(a), after "[insert the name of the county or county borough council]" insert "– [insert name of ward]";

(ii) in paragraph 3(b)—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices".

53. In Appendix 2A(**21**) (ballot paper), in the form of front of ballot paper, the candidate names are amended as follows—

(a) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(b) for "KAY, Michael" substitute "EVANS, Paul David";

(c) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(**21**) Appendix 2A was inserted by rule 10(2) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

(d) for “THOMAS RICHARDS, Angharad” substitute “BRANDON, David”;

(e) for “WILLIAMS, Sian” substitute “WILLIAMS, Claire”;

(f) for “WYATT, Cath” substitute “PAINTER, Heather”;

(g) for “XERRI, Matthew” substitute “SMITH, Joan Hazel”.

54. In Appendix 4 (postal voting statements)—

(a) in the form of postal voting statement for use where there is a joint issue and receipt of postal ballot papers, in the instructions on marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in instruction 2, for “box”, in both places it occurs, substitute “voting box”;

(b) in the form of postal voting statement for use where polls are combined but the issue and receipt of postal ballot papers is not combined, in the instructions on marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in instruction 2, for “box”, in both places it occurs, substitute “voting box”.

55. In Appendix 5 (poll cards)—

(a) in the official poll card to be sent or delivered to an elector voting in person, on the back of card, in the second paragraph, for “box” substitute “voting box”;

(b) in the official proxy poll card to be sent or delivered to a proxy voting in person, on the back of card, in the third paragraph, for “box” substitute “voting box”.

56. In Appendix 6 (guidance for voters at combined polls)—

(a) in direction 3, for “box” substitute “voting box”;

(b) at the end of the form, after the final paragraph, insert—

> “**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**
>
> **If you make a mistake or need some help, just ask the staff.**”

57. In Appendix 6A(**22**) (guidance for voters at combined polls), at the end of the form, after the final paragraph insert—

> “**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**
>
> **If you make a mistake or need some help, just ask the staff.**”

58. In Appendix 8 (form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities)—

(a) in the title of the form, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(b) in the second paragraph, after “[insert name of voter being assisted]” insert “******”;

(c) in the fourth paragraph, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(d) in the asterisked paragraph, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(e) after the asterisked paragraph insert—

> “******The name of the voter is <u>not</u> to be added when the voter has an anonymous entry. Instead, only the voter’s number is to be added (*see note 3*).”;

(**22**) Appendix 6A was inserted by rule 10(5) of S.I. 2023/1064 (W. 180).

(f) in the notes to the form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities at the election of councillors to a county or county borough council—

(i) in the heading of the notes—

(aa) for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(bb) in the Welsh language text, for "bwrdesitref" substitute "bwrdeistref";

(ii) for note 1 substitute—

"1. The voter's number is that person's number in the register to be used at the election or, pending publication of the register, that person's number, if any, in the electors lists for that register. The voter's number can be found on the poll card which was sent to them shortly after the election was announced or can be checked by contacting the registration officer.";

(iii) after note 2 insert—

"3. Where the voter has an anonymous entry, only the voter's number in the copies of the registration records, and not the voter's name, is to be entered in the list of voters with disabilities assisted by companions."

PART 3

Amendment of the Communities Rules

Rule 5 of the Communities Rules

59. In rule 5(12) of the Communities Rules (filling of casual vacancies), for "the expected day of" substitute "the fourth day after".

Schedule 1 to the Communities Rules

60. Schedule 1 to the Communities Rules (rules for conduct of an election of councillors for a community where poll is not taken together with poll at another election) is amended in accordance with rules 61 to 84.

61. In rule 6 (nomination papers: descriptions), for paragraph (4)(b) substitute—

"(b) the description—

(i) consists of the registered name of each of the parties shown in either or both of the versions described in paragraph (5), or

(ii) is a description registered for use by each of the parties under section 28B of the Political Parties, Elections and Referendums Act 2000 (joint descriptions), and".

62. In rule 16 (correction of minor errors in nomination paper or home address form), omit paragraph (2)(a).

63. In rule 17 (inspection of nomination papers), after paragraph (3) insert—

"(4) Where nomination papers have been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that they can be accessed for the purposes of inspecting them."

64. In rule 18 (inspection of home address forms), after paragraph (2) insert—

"(2A) Where a home address form has been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that the persons mentioned in paragraph (1) can access that form for the purposes of inspecting it."

65. In rule 22 (the ballot papers), after paragraph (4)(a) insert—

"(aa) where a candidate has elected to use the word "Wales", "Welsh", "Cymru" or "Cymreig" in a description as set out in rules 6(7) and 7, display that word or those words on the ballot paper,".

66. In rule 26 (use of schools and public rooms), after paragraph (2) insert—

"(3) The use of a room in an unoccupied building for the purpose of taking the poll or counting the votes, does not render a person liable to pay any council tax or non-domestic rates."

67. In rule 30(**23**) (appointment of presiding officers and clerks), in paragraph (5) after "except ordering the" insert "arrest,".

68. In rule 32 (equipment of polling stations)—

(a) after paragraph (3) insert—

"(3A) The documents provided in accordance with paragraph (3)(b), (d) and (e) may be provided in paper form or electronic form.";

(b) for paragraph (6)(b) substitute—

"(b) such equipment as it is reasonable to provide for the purposes of enabling, or making it easier for, relevant persons to vote independently in the manner directed by rule 42, including in relation to voting secretly.";

(c) after paragraph (6) insert—

"(6A) In this rule, "relevant persons" means persons who find it difficult or impossible to vote in the manner directed by rule 42 because of—

(a) severe sight impairment or partial sight, or

(b) other disability.";

(d) omit paragraph (8);

(e) in paragraph (11)(a), for "box" substitute "voting box";

(f) in paragraph (11)(b), for "box" substitute "voting box";

(g) after paragraph (11) insert—

"(12) The Electoral Commission must give guidance to returning officers in relation to the duty imposed by paragraph (6)(b).

(13) Before giving guidance under paragraph (12), the Electoral Commission must consult such persons, including bodies representing the interests of relevant persons, as it considers appropriate.

(**23**) Rule 30 was amended by regulation 3(5) of S.I. 2022/263 (W. 79).

(14) In performing the duty imposed by paragraph (6)(b), a returning officer must have regard to guidance given under paragraph (12)."

69. In rule 33 (appointment of polling and counting agents)—

(a) in paragraph (8)(a), for "and addresses" substitute ", postal addresses and e-mail addresses, where available,";

(b) in paragraph (9)(b), for "and address" substitute ", postal address and e-mail address, where available".

70. In rule 34 (polling and counting agents: supplemental provision), after paragraph (3) insert—

"(3A) Any notice required to be given to a counting agent by the returning officer may be sent to the postal or e-mail address provided in the notice of appointment."

71. In rule 39(3)(b) (sealing of ballot boxes), for "returning officer's" substitute "presiding officer's".

72. For rule 40 (questions that may be put to voters) substitute—

"Questions to be put to voters

40.—(1) At the time of an application for a ballot paper, but not afterwards, the presiding officer may put to any person described in column (1) of Table 1 (set out in paragraph (4)) or in column (1) of Table 2 (set out in paragraph (5)), one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(2) If required to do so by a candidate or the candidate's election or polling agent, the presiding officer must put to any person described in column (1) of Table 1, one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(3) A question may be asked in English (as set out in column (2) of the Tables) or Welsh (as set out in column (3) of the Tables).

(4) Table 1 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) and that a candidate, or a candidate's election or polling agent, may require to be put under paragraph (2).

Table 1

Column (1)	***Column (2)***	***Column (3)***
Description	**Questions to be asked in English**	**Questions to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?" <u>*Notes to 1(a)*</u>	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?" <u>*Nodiadau ar 1(a)*</u>

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records. 1(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, otherwise than as proxy for some other person?" <u>Notes to 1(b)</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	*Yna rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.* 1(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?" <u>Nodiadau ar 1(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
2. A person applying as a proxy for an elector other than an elector who has an anonymous entry	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question*	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr*

Column (1)	***Column (2)***	***Column (3)***
	refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector. *<u>Note to 2(b)</u>* *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	*dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr.* *<u>Nodyn ar 2(b)</u>* *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
3. A person applying as proxy for an elector who has an anonymous entry, instead of the questions at entry 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" *<u>Note to 3(a) to (c)</u>* *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" *<u>Nodyn ar 3(a) i (c)</u>* *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. A person applying as proxy who has been asked the question numbered 2(c) or 3(c) and has not answered "yes"	4 "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>Note to 4</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>Nodyn ar 4</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*

(5) Table 2 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) but cannot be required to put under paragraph (2).

Table 2

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
Description	**Question to be asked in English**	**Question to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector in relation to whom there is an entry in the postal voters list	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. A person applying as proxy who is named in the proxy postal voters list	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) A ballot paper must not be given to any person required to answer one or more of the questions in Table 1 or 2 unless the person has answered the question or questions satisfactorily.

(7) Except as authorised by this rule, no inquiry is permitted as to the right of any person to vote.

(8) In this rule, "the copies of the registration records" means the copies provided by the returning officer for the polling station under rule 32(3)(b) and (c) (copies of the relevant register of electors and copies of any notices issued under section 13B(3B) or (3D) of the 1983 Act relating to the relevant register of electors)."

73. In rule 43(1)(a) (voters with a disability or unable to read: marking of votes by presiding officer), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

74. In rule 44 (voters with a disability or unable to read: assistance of companions)—

(a) in paragraph (1), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(b) in paragraph (2), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(c) in paragraph (3), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(d) in paragraph (6)(a), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

75. In rule 46(1) (tendered ballot papers: circumstances where available), in the opening words, after "the poll" insert "in accordance with rule 40,".

76. In rule 51(**24**) (procedure on close of poll)—

(a) for paragraph (2) substitute—

"(2) In the presence of any polling agents who are in the polling station, the presiding officer must—

(a) seal each ballot box in use at the polling station so as to prevent the introduction of additional ballot papers, using the presiding officer's seal and the seals of any polling agents who wish to affix their seals, and

(b) attach any ballot box key to the ballot box.";

(b) after paragraph (3)(f) insert—

"(g) the postal ballot papers and postal voting statements which have been returned by hand to the polling station, unless previously collected in accordance with regulation 79(4) of the Representation of the People (England and Wales) Regulations 2001.";

(c) in paragraph (3A), for "or (f)" substitute ", (f) or (g)";

(d) after paragraph (3B) insert—

"(3C) Documents sealed in accordance with paragraphs (3)(c) and (d) and (3B) may be sealed in physical packets or electronic packets, and seals that are applied to those packets may be applied physically or electronically, as appropriate."

77. In rule 60 (declaration of result)—

(a) after paragraph (1) insert—

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1), must be made in Welsh and English.";

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

78. In rule 62 (delivery of documents to registration officer at contested elections)—

(a) in paragraph (2), in the opening words, after "must" insert "securely";

(b) after paragraph (2) insert—

(**24**) Rule 51 was amended by regulation 3(5) of S.I. 2022/263 (W. 79).

"(3) In relation to each packet, the returning officer must provide—

(a) a description of the contents of the packet,

(b) the date of election to which the packet relates, and

(c) the name of the electoral area for which the election was held.

(4) The registration officer must make arrangements to—

(a) securely store all documents received in accordance with this rule, and

(b) prevent any unauthorised access to those documents."

79. In Appendix 1 (form of nomination paper), for the table in section 4 (candidate's statement of party membership) substitute—

<table>
<tr><td>"Registered name or names of each registered political party</td><td colspan="2">The dates during the 12 months period when you were a member (using the format dd/mm/yyyy to dd/mm/yyyy)

• You do not need to complete the table if you have included a permitted party description in section 3 and have not been a member of any registered political party during the 12 months period other than the party or parties to which the description relates.
• If you were a member of a party at the start of the period, the date provided in the From column will be the start of the period.
• If you joined a party during the period, the date provided in the From column will be the date you joined the party.
• If you ceased to be a member of a party during the period, the date provided in the To column will be the date on which you left the party.
• If you remain a member of a party when you sign the form, you can insert "now" in the To column instead of a date.</td></tr>
<tr><td></td><td>From</td><td>To"</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

80. In Appendix 2 (ballot paper)—

(a) in the form of front of ballot paper—

(i) in the first paragraph, after "[insert the name of the community council]" insert "– [insert name of electoral area]";

(ii) in the second paragraph—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices";

(iii) the candidates' names are amended as follows—

(aa) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(bb) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(cc) for "THOMAS RICHARDS, Angharad" substitute "DAVID, Brandon";

(dd) for “WYATT, Cath” substitute “PAINTER, Heather”;

(b) in the form of back of ballot paper, in the form of direction as to printing the ballot paper—

(i) in paragraph 3(a), after “[insert the name of the community council]” insert “– [insert name of electoral area]”;

(ii) in paragraph 3(b)—

(aa) for “the box next to your choice” substitute “the voting box next to your choice”;

(bb) for “the box next to each of your choices” substitute “the voting box next to each of your choices”.

81. In Appendix 4 (form of postal voting statement), in the instructions on marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in both versions of instruction 2, for “box” substitute “voting box”.

82. In Appendix 5 (poll cards)—

(a) in the official poll card to be sent or delivered to an elector voting in person, on the back of card, in the second paragraph, for “box” substitute “voting box”;

(b) in the official proxy poll card to be sent or delivered to a proxy voting in person, on the back of card, in the third paragraph, for “box” substitute “voting box”.

83. In Appendix 6 (guidance for voters)—

(a) in direction 2, for “box” substitute “voting box”;

(b) at the end of the form, after the final paragraph, insert—

“**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**

If you make a mistake or need some help, just ask the staff.”

84. In Appendix 8 (form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities)—

(a) in the title of the form, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(b) in the first paragraph, after “[insert name of voter being assisted]” insert “**”;

(c) in the third paragraph, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(d) in the asterisked paragraph, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(e) after the asterisked paragraph insert—

“**The name of the voter is <u>not</u> to be added when the voter has an anonymous entry. Instead, only the voter’s number is to be added (*see note 3*).”;

(f) in the notes to the form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities—

(i) in the heading of the notes, for “disabilities” substitute “severe sight impairment or other disability or inability to read”;

(ii) for note 1 substitute—

“1. The voter’s number is that person’s number in the register to be used at the election or, pending publication of the register, that person’s number, if any, in the

electors lists for that register. The voter's number can be found on the poll card which was sent to them shortly after the election was announced or can be checked by contacting the registration officer.";

(iii) after note 2 insert—

"3. Where the voter has an anonymous entry, only the voter's number in the copies of the registration records, and not the voter's name, is to be entered in the list of voters with disabilities assisted by companions."

Schedule 2 to the Communities Rules

85. Schedule 2 to the Communities Rules (rules for conduct of an election of councillors for a community where poll is taken together with poll at a relevant election) is amended in accordance with rules 86 to 109.

86. In rule 6 (nomination papers: descriptions), for paragraph (4)(b) substitute—

"(b) the description—

(i) consists of the registered name of each of the parties shown in either or both of the versions described in paragraph (5), or

(ii) is a description registered for use by each of the parties under section 28B of the Political Parties, Elections and Referendums Act 2000 (joint descriptions), and".

87. In rule 16 (correction of minor errors in nomination paper or home address form), omit paragraph (2)(a).

88. In rule 17 (inspection of nomination papers), after paragraph (3) insert—

"(4) Where nomination papers have been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that they can be accessed for the purposes of inspecting them."

89. In rule 18 (inspection of home address forms), after paragraph (2) insert—

"(2A) Where a home address form has been delivered in accordance with the electronic delivery statement, the returning officer must take reasonable steps to ensure that the persons mentioned in paragraph (1) can access that form for the purposes of inspecting it."

90. In rule 22 (the ballot papers), after paragraph (4)(a) insert—

"(aa) where a candidate has elected to use the word "Wales", "Welsh", "Cymru" or "Cymreig" in a description as set out in rules 6(7) and 7, display that word or those words on the ballot paper,".

91. In rule 26 (use of schools and public rooms), after paragraph (2) insert—

"(3) The use of a room in an unoccupied building for the purpose of taking the poll or counting the votes, does not render a person liable to pay any council tax or non-domestic rates."

92. In rule 30(**25**) (appointment of presiding officers and clerks), in paragraph (5) after "except ordering the" insert "arrest,".

(**25**) Rule 30 was amended by regulation 3(6) of S.I. 2022/263 (W. 79).

93. In rule 32 (equipment of polling stations)—

(a) after paragraph (5) insert—

"(5A) The documents provided in accordance with paragraph (5)(b), (d) and (e) may be provided in paper form or electronic form.";

(b) for paragraph (8)(b) substitute—

"(b) such equipment as it is reasonable to provide for the purposes of enabling, or making it easier for, relevant persons to vote independently in the manner directed by rule 42, including in relation to voting secretly.";

(c) after paragraph (8) insert—

"(8A) In this rule, "relevant persons" means persons who find it difficult or impossible to vote in the manner directed by rule 42 because of—

(a) severe sight impairment or partial sight, or

(b) other disability.";

(d) omit paragraph (10);

(e) in paragraph (13)(a), for "box" substitute "voting box";

(f) in paragraph (13)(b), for "box" substitute "voting box";

(g) after paragraph (14) insert—

"(15) The Electoral Commission must give guidance to returning officers in relation to the duty imposed by paragraph (8)(b).

(16) Before giving guidance under paragraph (15), the Electoral Commission must consult such persons, including bodies representing the interests of relevant persons, as it considers appropriate.

(17) In performing the duty imposed by paragraph (8)(b), a returning officer must have regard to guidance given under paragraph (15)."

94. In rule 33 (appointment of polling and counting agents)—

(a) in paragraph (8)(a), for "and addresses" substitute ", postal addresses and e-mail addresses, where available,";

(b) in paragraph (9)(b), for "and address" substitute ", postal address and e-mail address, where available".

95. In rule 34 (polling and counting agents: supplemental provision), after paragraph (3) insert—

"(3A) Any notice required to be given to a counting agent by the returning officer may be sent to the postal or e-mail address provided in the notice of appointment."

96. In rule 39(3)(b) (sealing of ballot boxes), for "returning officer's" substitute "presiding officer's".

97. For rule 40 (questions that may be put to voters) substitute—

"Questions to be put to voters

40.—(1) At the time of an application for a ballot paper, but not afterwards, the presiding officer may put to any person described in column (1) of Table 1 (set

out in paragraph (4)) or in column (1) of Table 2 (set out in paragraph (5)), one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(2) If required to do so by a candidate or the candidate's election or polling agent, the presiding officer must put to any person described in column (1) of Table 1, one or more of the questions set out in the corresponding entries in columns (2) and (3).

(3) A question may be asked in English (as set out in column (2) of the Tables) or Welsh (as set out in column (3) of the Tables).

(4) Table 1 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) and that a candidate, or a candidate's election or polling agent, may require to be put under paragraph (2).

Table 1

Column (1)	***Column (2)***	***Column (3)***
Description	**Questions to be asked in English**	**Questions to be asked in Welsh**
1. A person applying as an elector	1(a) "Are you the person registered in the register of local government electors for this election as follows?" <u>Notes to 1(a)</u> *The presiding officer must then read the whole entry from the copies of the registration records.* 1(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, otherwise than as proxy for some other person?" <u>Notes to 1(b)</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	1(a) "Ai chi yw'r person sydd wedi ei gofrestru yn y gofrestr etholwyr llywodraeth leol ar gyfer yr etholiad hwn fel a ganlyn?" <u>Nodiadau ar 1(a)</u> *Yna rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen y cofnod cyfan o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.* 1(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, heblaw fel dirprwy ar ran rhyw berson arall?" <u>Nodiadau ar 1(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
2. A person applying as a proxy for an elector other than	2(a) "Are you the person whose name appears as AB in the list of proxies	2(a) "Ai chi yw'r person y mae ei enw'n ymddangos fel AB yn y rhestr

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
an elector who has an anonymous entry	for this election as entitled to vote as proxy on behalf of CD?" 2(b) "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, as proxy on behalf of CD?" 2(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of CD?" <u>Notes to 2(a) to (c)</u> *Where a question refers to AB, the presiding officer reads out the name as it appears in the list of proxies. Where a question refers to CD, the presiding officer reads out the name of the elector.* <u>Note to 2(b)</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	dirprwyon ar gyfer yr etholiad hwn fel person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran CD?" 2(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, fel dirprwy ar ran CD?" 2(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres CD?" <u>Nodiadau ar 2(a) i (c)</u> *Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at AB, mae'r swyddog llywyddu'n darllen yr enw fel y mae'n ymddangos yn y rhestr dirprwyon. Pan fo cwestiwn yn cyfeirio at CD, mae'r swyddog llywyddu yn darllen enw'r etholwr.* <u>Nodyn ar 2(b)</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*
3. A person applying as proxy for an elector who has an anonymous entry, instead of the questions at entry 2	3(a) "Are you the person entitled to vote as proxy on behalf of the elector whose number on the register of electors is [X]?" 3(b) "Have you already voted as proxy on behalf of the elector whose	3(a) "Ai chi yw'r person sydd â hawl i bleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(b) "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio fel dirprwy ar ran yr etholwr sydd â'r

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
	number on the register of electors is [X]?" 3(c) "Are you the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild of the elector whose number on the register of electors is [X]?" <u>Note to 3(a) to (c)</u> *Where the questions in this entry refer to [X], the presiding officer must read the elector's number from the copies of the registration records.*	rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" 3(c) "Ai chi yw priod, partner sifil, rhiant, taid/tad-cu neu nain/mam-gu, brawd, chwaer, plentyn, ŵyr neu wyres yr etholwr sydd â'r rhif [X] yn y gofrestr etholwyr?" <u>*Nodyn ar 3(a) i (c)*</u> *Pan fo'r cwestiynau yn y cofnod hwn yn cyfeirio at [X], rhaid i'r swyddog llywyddu ddarllen rhif yr etholwr o'r copïau o'r cofnodion cofrestru.*
4. A person applying as proxy who has been asked the question numbered 2(c) or 3(c) and has not answered "yes"	4 "Have you already voted, in this or another ward, at the election of councillors for this community, on behalf of two persons of whom you are not the spouse, civil partner, parent, grandparent, brother, sister, child or grandchild?" <u>*Note to 4*</u> *The words ", in this or another ward," may be omitted if an election is taking place only in one ward or if there are no wards.*	4 "Ydych chi eisoes wedi pleidleisio, yn y ward hon neu mewn ward arall, yn yr etholiad ar gyfer cynghorwyr i'r gymuned hon, ar ran dau berson nad ydych yn briod, yn bartner sifil, yn rhiant, yn daid/tad-cu neu'n nain/mam-gu, yn frawd, yn chwaer, yn blentyn, yn ŵyr neu'n wyres iddynt?" <u>*Nodyn ar 4*</u> *Caniateir hepgor y geiriau ", yn y ward hon neu mewn ward arall," os oes etholiad yn digwydd mewn un ward yn unig neu os nad oes wardiau.*

(5) Table 2 sets out the questions that a presiding officer may put under paragraph (1) but cannot be required to put under paragraph (2).

Table 2

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
Description	**Question to be asked in English**	**Question to be asked in Welsh**

Column (1)	*Column (2)*	*Column (3)*
1. A person applying as an elector in relation to whom there is an entry in the postal voters list	1(a) "Did you apply to vote by post?" 1(b) "Why have you not voted by post?"	1(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post?" 1(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post?"
2. A person applying as proxy who is named in the proxy postal voters list	2(a) "Did you apply to vote by post as proxy?" 2(b) "Why have you not voted by post as proxy?"	2(a) "Wnaethoch chi gais i bleidleisio drwy'r post fel dirprwy?" 2(b) "Pam nad ydych chi wedi pleidleisio drwy'r post fel dirprwy?"

(6) A ballot paper must not be given to any person required to answer one or more of the questions in Table 1 or 2 unless the person has answered the question or questions satisfactorily.

(7) Except as authorised by this rule, no inquiry is permitted as to the right of any person to vote.

(8) In this rule, "the copies of the registration records" means the copies provided by the returning officer for the polling station under rule 32(5)(b) and (c) (copies of the relevant register of electors and copies of any notices issued under section 13B(3B) or (3D) of the 1983 Act relating to the relevant register of electors)."

98. In rule 43(1)(a) (voters with a disability or unable to read: marking of votes by presiding officer), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

99. In rule 44 (voters with a disability or unable to read: assistance of companions)—

(a) in paragraph (1), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(b) in paragraph (2), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(c) in paragraph (3), for "blindness" substitute "severe sight impairment";

(d) in paragraph (7)(a), for "blindness" substitute "severe sight impairment".

100. In rule 46(1) (tendered ballot papers: circumstances where available), in the opening words, after "the poll" insert "in accordance with rule 40,".

101. In rule 51(**26**) (procedure on close of poll)—

(a) for paragraph (2) substitute—

"(2) In the presence of any polling agents who are in the polling station, the presiding officer must—

(a) seal each ballot box in use at the polling station so as to prevent the introduction of additional ballot papers, using the presiding officer's seal and the seals of any polling agents who wish to affix their seals, and

(b) attach any ballot box key to the ballot box.";

(b) after paragraph (3)(f) insert—

(**26**) Rule 51 was amended by regulation 3(6) of S.I. 2022/263 (W. 79).

"(g) the postal ballot papers and postal voting statements which have been returned by hand to the polling station, unless previously collected in accordance with regulation 79(4) of the Representation of the People (England and Wales) Regulations 2001.";

(c) in paragraph (3A), for "or (f)" substitute ", (f) or (g)";

(d) after paragraph (3B) insert—

"(3C) Documents sealed in accordance with paragraphs (3)(c) and (d) and (3B) may be sealed in physical packets or electronic packets, and seals that are applied to those packets may be applied physically or electronically, as appropriate."

102. In rule 64 (declaration of result)—

(a) after paragraph (1) insert—

"(1A) The declaration made by the returning officer in accordance with paragraph (1), must be made in Welsh and English.";

(b) in paragraph (3), in the opening words, after "notice" insert ", in Welsh and English,";

(c) after paragraph (3) insert—

"(4) For the purposes of paragraphs (1) and (3), where the statement of persons nominated shows a candidate's commonly used forenames or surnames, the returning officer may use those commonly used forenames or surnames to make the declaration, and give notice, of the election results."

103. In rule 66 (delivery of documents to registration officer at contested elections)—

(a) in paragraph (2), in the opening words, after "must" insert "securely";

(b) after paragraph (3) insert—

"(4) In relation to each packet, the returning officer must provide—

(a) a description of the contents of the packet,

(b) the date of election to which the packet relates, and

(c) the name of the electoral area for which the election was held.

(5) The registration officer must make arrangements to—

(a) securely store all documents received in accordance with this rule, and

(b) prevent any unauthorised access to those documents."

104. In Appendix 1 (form of nomination paper), for the table in section 4 (candidate's statement of party membership) substitute—

"**Registered name or names of each registered political party**	**The dates during the 12 months period when you were a member (using the format dd/mm/yyyy to dd/mm/yyyy)** • *You do not need to complete the table if you have included a permitted party description in section 3 and have not been a member of any registered political party during the 12 months period other than the party or parties to which the description relates.*

	• *If you were a member of a party at the start of the period, the date provided in the **From** column will be the start of the period.* • *If you joined a party during the period, the date provided in the **From** column will be the date you joined the party.* • *If you ceased to be a member of a party during the period, the date provided in the **To** column will be the date on which you left the party.* • *If you remain a member of a party when you sign the form, you can insert "now" in the **To** column instead of a date.*	
	From	***To***"

105. In Appendix 2 (ballot paper)—

(a) in the form of front of ballot paper—

(i) in the first paragraph, after "[insert the name of the community council]" insert "– [insert name of electoral area]";

(ii) in the second paragraph—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices";

(iii) the candidates' names are amended as follows—

(aa) for "JAMES, Lisa" substitute "THOMAS, Rhiannon";

(bb) for "THOMAS, Gareth" substitute "SINGH, Mushaq";

(cc) for "THOMAS RICHARDS, Angharad" substitute "DAVID, Brandon";

(dd) for "WYATT, Cath" substitute "PAINTER, Heather";

(b) in the form of back of ballot paper, in the form of direction as to printing the ballot paper—

(i) in paragraph 3(a), after "[insert the name of the community council]" insert "– [insert name of electoral area]";

(ii) in paragraph 3(b)—

(aa) for "the box next to your choice" substitute "the voting box next to your choice";

(bb) for "the box next to each of your choices" substitute "the voting box next to each of your choices".

106. In Appendix 4 (postal voting statements)—

(a) in the form of postal voting statement for use where there is a joint issue and receipt of postal ballot papers, in the instructions on marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in instruction 2, for "box", in both places it occurs, substitute "voting box";

(b) in the form of postal voting statement for use where polls are combined but the issue and receipt of postal ballot papers is not combined, in the instructions on

marking the ballot paper and completing the postal voting statement, in instruction 2, for "box", in both places it occurs, substitute "voting box".

107. In Appendix 5 (poll cards)—

(a) in the official poll card to be sent or delivered to an elector voting in person, on the back of card, in the second paragraph, for "box" substitute "voting box";

(b) in the official proxy poll card to be sent or delivered to a proxy voting in person, on the back of card, in the third paragraph, for "box" substitute "voting box".

108. In Appendix 6 (guidance for voters at combined polls)—

(a) in direction 3, for "box" substitute "voting box";

(b) at the end of the form, after the final paragraph, insert—

"**Voting is secret. Do not let anyone see how you have voted.**

If you make a mistake or need some help, just ask the staff."

109. In Appendix 8 (form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities)—

(a) in the title of the form, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(b) in the second paragraph, after "[insert name of voter being assisted]" insert "**";

(c) in the fourth paragraph, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(d) in the asterisked paragraph, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(e) after the asterisked paragraph insert—

"**The name of the voter is <u>not</u> to be added when the voter has an anonymous entry. Instead, only the voter's number is to be added (*see note 3*).";

(f) in the notes to the form of declaration to be made by the companion of a voter with disabilities at the election of councillors to a community council—

(i) in the heading of the notes, for "disabilities" substitute "severe sight impairment or other disability or inability to read";

(ii) for note 1 substitute—

"1. The voter's number is that person's number in the register to be used at the election or, pending publication of the register, that person's number, if any, in the electors lists for that register. The voter's number can be found on the poll card which was sent to them shortly after the election was announced or can be checked by contacting the registration officer.";

(iii) after note 2 insert—

"3. Where the voter has an anonymous entry, only the voter's number in the copies of the registration records, and not the voter's name, is to be entered in the list of voters with disabilities assisted by companions."

Jayne Bryant
Cabinet Secretary for Housing and Local Government, one of the Welsh Ministers
11 March 2026

© Crown Copyright 2026

Printed and published in the UK by The Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Saul Nassé, Controller of His Majesty's Stationery Office and King's Printer for Wales.